

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องทิศทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2531 - 2545 ผู้วิจัยขอเสนอความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน แนวคิดในการศึกษากิจการทางแนว โยมิโน อนาคต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ความเป็นมาของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่ผลิตกำลังคนในระดับสูง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ความต้องการการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้นทุกปี สถาบันอุดมศึกษาของรัฐก็มีจำกัดในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาต่อ แม้ว่ารัฐจะพยายามขยายการรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นแล้วก็ตาม ก็ยังไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างเพียงพอ ดังนั้น เพื่อเป็นการสกัดกั้นการไปเรียนต่อต่างประเทศซึ่งทำให้สูญเสียเงินตราไปเป็นจำนวนมาก และเป็นภาระกับปัญหาการไม่มีที่เรียนต่อของนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จึงได้มีการเสนอเรื่องเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน พ.ศ. 2508 และคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการในการเปิดโอกาสให้ เอกชนจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาขึ้น โดยดำเนินการสอนในระดับไม่เกิน 3 ปีแรกของมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งจะต้องอยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการแบบโรงเรียนราษฎร์ และได้มีการร่างพระราชบัญญัติ วางระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนขึ้น เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512 ซึ่งเป็นกฎหมายอุดมศึกษาเอกชนฉบับแรกของประเทศไทย

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของเอกชนนั้น เริ่มต้นจากการจัดการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาก่อน คือ เริ่มมีการจัดตั้งวิทยาลัยการท่า ของหลวงจฟ้าไทย เป็นครั้งแรกในปีพ.ศ. 2483 (เรณู ผลสวัสดิ์ 2527 : 2) สถาบันแห่งนี้รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปัจจุบัน) เข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษา 6 เดือน และ 2 ปี จัดสอนหลักสูตรด้านธุรกิจ เนื่องจากในขณะนั้นขาดแคลนสถาบันที่จะให้ความรู้ทางด้านธุรกิจ

การค้าแก่เด็กไทย มีนักศึกษาประมาณ 300 คน โดยใช้ที่ทำการ ณ สำนักงานหอการค้าไทย ตึกพาณิชย์สัมพันธ์ ถนนศรีอยุธยา สยามเสื่อป่า เมื่อเปิดสอนมาได้ 1 ปี ก็เกิดสงครามมหาเอเซียบูรพา วิทยาลัยการค้าต้องปิดตัวเอง เพราะรัฐบาลต้องการใช้สถานที่เป็นที่ตั้งสำนักงานประสานงานระหว่างไทยกับญี่ปุ่น การปิดดำเนินการได้เปิดไปเป็นเวลา 22 ปี และโดยที่หอการค้าไทย ได้พิจารณาเห็นว่ามีการจัดสอนวิชาทางด้าน ธุรกิจการค้าถึงระดับปริญญาตรีโดยมหาวิทยาลัยของรัฐแล้วถึง 2 แห่ง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2508 ทางหอการค้าเห็นว่า ผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัจจุบัน) ประสบปัญหาไม่มีที่เรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นจำนวนมาก เพราะมหาวิทยาลัยทุกแห่งจำกัดรับนักศึกษา จึงจัดตั้งวิทยาลัยการค้าขึ้นใหม่ โดยใช้ชื่อว่า "วิทยาลัยการพาณิชย์" ตั้ง ณ ที่ทำการหอการค้าไทย เลขที่ 150 ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร รับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (เทียบเท่ากับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปัจจุบัน) โดยการสอบคัดเลือก จัดการเรียนการสอนทางด้านธุรกิจ การจัดการศึกษาของวิทยาลัยการพาณิชย์ในครั้งนี้เป็นจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายใด ๆ รองรับ และต้องขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ในลักษณะของโรงเรียนราษฎร์ ภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พุทธศักราช 2497 (เรขุ ผลสวัสดิ์ 2528 : 3) และจับเป็นสถานศึกษาเอกชนแห่งแรก ผู้สำเร็จการศึกษาในขณะนั้นไม่มีใครเตรียมรับราชการ ทุกคนมุ่งไปทำงานธุรกิจเอกชนหรือตั้งกิจการของตนเอง ตั้งขึ้นจึงไม่มีปัญหาในด้านการศึกษา ในประกาศนียบัตรที่นักศึกษาได้รับก็ได้ระบุว่า ได้เรียนครบตามหลักสูตร 4 ปี

จากเสียงเรียกร้องของประชาชนในภาวะขาดแคลนที่เรียนระดับอุดมศึกษา เอกชนได้เสนอขอเข้าร่วมรับผิดชอบ และแก้ไขปัญหาคาราคาซังที่เรียนในระดับอุดมศึกษา จึงทำให้มีการอนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ โดยที่เห็นสมควรส่งเสริมให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษา เพื่อดำเนินการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้ภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติและเพื่อให้การศึกษาชั้นอุดมศึกษาที่เอกชนจัดตั้งขึ้นนี้ มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ จึงสมควรตรากฎหมายว่าด้วยวิทยาลัยเอกชน (อรรถัย โงธิสุข 2530 : 522)

เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 จึงอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ โดยให้สภาพของวิทยาลัยเอกชนมีฐานะเป็นนิติบุคคล จะต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานศึกษานั้นไว้อย่างชัดเจน และมีลักษณะสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศ และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยรัฐจัดการศึกษาในระดับ

อุดมศึกษา โดยไม่มุ่งหวังผลประโยชน์จากนักศึกษาทำของกำรตัว เภษทุกและรายไ้ของวิทยาลัย จะต้องได้รับการจัดสรรตามสัดส่วนที่เหมาะสม ในกาารรักษาและปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา ตามเกณฑ์ที่สภาการศึกษาแห่งชาติได้วางไว้ ตลอดจนการขยายการศึกษาตามโครงการที่ วิทยาลัยได้วางไว้โดยลำดับด้วย

วิทยาลัยเอกชนจัดการบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการวิทยาลัยทำเองเดี๋ยวกั้กับ Board of Trustee ของต่างประเทศเป็นหลัก คณะกรรมการวิทยาลัยประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิทางธุรกิจอย่างนั้อย 5 คน ในจำนวนนี้ จะต้องมื้ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ 1 คน ทั้งนี้คณะกรรมการดังกล่าว มีหน้าที่เป็นผู้วางนโยบายและควบคุมใ้ผู้บริหารวิทยาลัยบริหารงานตามกฎหมายและนโยบายที่วางไว้

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ประกอบด้วย

1. บุคคลทุกประเภทขออนุญาตจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนได้
2. ผู้ขออนุญาตต้องเสนอชื่อกำหนด บอกรายละเอียดวิธีจัดการศึกษา จำนวนนักเรียน อาจารย์ หลักสูตร ที่นั้เข้ามาใช้ลงทุนค่าเล่าเรียน วิธีการกาารใ้ปริิญา หลักเกณฑ์กาารจ้างและเลิกจ้างผู้สอน ฯลฯ และเมื่อลุล่วงใ้จัดตั้งแล้วก็ต้องดำเนินการงานไปตามกั้
3. มีคณะกรรมการชุดหนึ่งมีหน้าที่พิจารณาการขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน แล้วใ้ความเห็นเสนอต่อรัฐมนตรีเพื่อขออนุญาตใ้เป็นวิทยาลัยเอกชน คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก 3 นาย
4. วิทยาลัยเอกชนที่ใ้รับอนุมัติแล้ว มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทุกประการเดี๋ยวกั้กับที่ใ้ใ้ในการจัดตั้งและใ้มีมาภายหลังจะแยกจากทรัพย์สินของผู้รับใบอนุญาต
5. วิทยาลัยเอกชนสามารถใ้ขอปริิญา ปริิญาต่าง ๆ ได้เองเมื่อใ้รับรองมาตรฐานการศึกษา จากสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ
6. วิทยาลัยเอกชนมีคณะกรรมการบริหารเป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของวิทยาลัยเอกชน ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการบริหารโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และมีผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการคดัหนึ่งร่วมเป็นกรรมการด้วย
7. กำหนดใ้วิทยาลัยเอกชนมีผู้อำนวยการคนหนึ่งตำแหน่งเดียวใ้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน และตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยเอกชนกำหนด

8. ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการตั้งวิทยาลัย เอกชนในอัตรา
 นอสมควรว และกำหนดวิธีการให้มีการสะสมทรัพย์สินไว้เพื่อก่อให้เกิดกำลังทางการเงิน เพื่อ
 ปรับปรุงคุณภาพ ขยายงาน และดำเนินการวิจัยตามควรแก่วิสัยของสถาบันอุดมศึกษา เงินและ
 ทรัพย์สินของวิทยาลัยเอกชน จึงแบ่งออกเป็นกองทุนทั่วไป เพื่อให้ใช้ในการดำเนินงานตามปกติ
 หรือนำมาบำรุงรักษาแผนงานเดิมและกองทุนทรัพย์สินถาวร เพื่อการขยายงานกองทุนวิจัยห้องสมุด
 เพื่อให้ในการวิจัย และกองทุนสงเคราะห์เพื่อสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้แก่ผู้สอน และ
 ลูกจ้างของวิทยาลัย

9. ผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำบัญชี งบดุล และงบเปลี่ยนแปลง การ
 เงินของกองทุนประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการบริหารของวิทยาลัย เอกชนแต่งตั้งผู้สอบบัญชีรับ
 อนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบ

10. ในกรณีที่การศึกษาของวิทยาลัย เอกชนเสื่อมลงกว่ามาตรฐานการศึกษาที่ได้รับ
 การรับรองไว้ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติโดยความเป็นส่วของคณะกรรมการบริหาร
 สภาการศึกษาแห่งชาติ อาจเพิกถอนใบรับรองมาตรฐานการศึกษาได้ เมื่อได้ส่งคำเตือน และ
 วิทยาลัย เอกชนไม่ปฏิบัติตามคำเตือนภายในระยะเวลาอันสมควร

11. กระทรวงศึกษาธิการจะเข้าบริหารและควบคุมดูแลกิจการของวิทยาลัย เอกชน
 โดยตั้งกรรมการเข้าดำเนินการแทนคณะกรรมการบริหารของวิทยาลัย เอกชน ถ้าวิทยาลัย
 เอกชนมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

ก. มีฐานะการเงินไม่มั่นคง

ข. ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติวิทยาลัย เอกชน ข้อกำหนด และกฎกระทรวง จนอาจ
 เสียหายแก่วิทยาลัย เอกชน

ค. หยุดการสอนนานเกินควร

ง. ดำเนินการขัดต่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือ
 ศีลธรรมอันดีของประชาชน

12. เปลี่ยนชื่อผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งวิทยาลัย เอกชนและเลิกกิจการ ได้ โดยให้
 พิจารณาถึงประโยชน์ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ในกรณีที่เลิกกิจการ ถ้ามีทรัพย์สินเหลืออยู่
 เท่าใดหลังจากชำระหนี้แล้ว ให้คืนแก่ผู้รับใบอนุญาต

13. ผู้อำนวยการและผู้สอนอาจถูกถอนใบอนุญาต ถ้าทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ
 ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดของวิทยาลัย เอกชน ดำเนินการเป็นภัยต่อความมั่นคง ปลอดภัย
 ของประเทศ หรือขัดแย้งต่อความสงบ รียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ในระยะเริ่มแรกของการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ มีวิทยาลัยเอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งรวม 6 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยเกริก อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2513
2. วิทยาลัยกรุงเทพ อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2513
3. วิทยาลัยไทยสุริยะ อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2513 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยศรีปทุม เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2515
4. วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2513
5. วิทยาลัยพัฒนา อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2513 ต่อมาได้เลิกกันไป เมื่อปี พ.ศ. 2520 เนื่องจากวิทยาลัยพัฒนามีปัญหาเกี่ยวกับที่ดินและอยู่ดำเนินการ และได้โอนนักศึกษาของวิทยาลัยพัฒนากลับไปจำนวน 70 คน ไปศึกษาต่อที่ วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเป็นกรณีพิเศษ
6. วิทยาลัยการพาณิชย์ อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2513 ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นวิทยาลัยการค้า เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2516

ในระยะเริ่มแรกของการอนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชนทั้ง 6 แห่งนี้ หลักผู้ตรวจส่วนใหญ่มักจะเห็นหนักไปทางด้านบริหารธุรกิจ บัญชีและเศรษฐศาสตร์ ทั้งนี้เพราะ ค่าใช้จ่ายถูกและมีผู้สนใจเรียนมาก เมื่อสำเร็จไปแล้วสามารถประกอบอาชีพได้ (จากรายชื่อ เรื่องสำรวจ 2512 : 13) และเป็นหลักสูตรที่เปิดดำเนินการสอนได้ โดยระดับประกาศนียบัตร ซึ่งสอดคล้องกับการอนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชนที่อนุญาตให้ดำเนินการสอนได้ โดยระดับไม่เกิน 3 ปีแรกของมหาวิทยาลัยของรัฐ

ต่อมาในวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2514 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการให้วิทยาลัยเอกชนดำเนินการสอนเกินกว่า 3 ปี ในชั้นปริญญาตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 และให้คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติกำหนดวิธีการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษา ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 รวมทั้งพิจารณามาตรการที่ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเอกชนต่าง ๆ ไปก่อนแล้วได้มีโอกาสศึกษาต่อจนได้รับปริญญาด้วย

วิทยาลัยเอกชนทั้ง 6 แห่ง ได้ขอเปิดดำเนินการสอนถึงระดับปริญญาตรี ซึ่งหลักสูตรปริญญาตรีที่เปิดสอนในขณะนั้น ยังคงเน้นทางด้านบริหารธุรกิจ บัญชี และเศรษฐศาสตร์

เมื่อมีการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน กลุ่มผู้บริหารวิทยาลัยเอกชน ได้รวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมผู้บริหารวิทยาลัยเอกชน และต่อมาได้ก่อตั้งขึ้นเป็นสมาคมวิทยาลัยเอกชน (เมื่อแก้ไข

พระราชบัญญัติ เป็นพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522 จึงได้ชื่อเป็นสมาคม
สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ตามพระราชบัญญัตินี้

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยมัธยมมัธยมศึกษาธุรกิจ เมื่อวันที่
16 มิถุนายน 2515 อีกแห่งหนึ่ง

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2515 ได้มีประกาศส่งคณะกรรมการจัดตั้งหน่วยงาน
การศึกษาสอง-เอกชนไว้โดยหน่วยงานเดียวกัน โดยรวมเอาจากสองกองโรงเรียนมัธยม ความ
วิสามัญศึกษาจากวิทยาลัยเอกชน ซึ่งอยู่ในสังกัดทบวงนี้ทั้งสองสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ
จัดตั้ง เป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

ต่อมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการ
พิจารณาจัดมาตราฐานการศึกษาแก่วิทยาลัยเอกชน เพื่อให้เป็นไปตามความในพระราชบัญญัติ
วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้รับรองมาตรฐาน
การศึกษาแก่วิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2516 ดังนี้

1. วิทยาลัยเทคนิค หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารธุรกิจ และสาขาวิชา
วิศวกรรมศาสตร์
2. วิทยาลัยกรุงเทพ หลักสูตรปริญญาตรีและปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารบัญชี และ
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
3. วิทยาลัยการค้า หลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาบัญชี
และหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิชาบริหารบัญชี และสาขาวิชาบริหารธุรกิจ
4. วิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

ในปี พ.ศ. 2516 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้การจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนเพิ่ม
อีก 2 แห่ง คือ

1. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2516
2. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2516

ในปี พ.ศ. 2517 กระทรวงศึกษาธิการ ได้อนุญาตให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชนเพิ่มอีก 1
แห่ง คือ วิทยาลัยพาณิชย์ อนุญาตให้จัดตั้งเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2517

ต่อมาวิทยาลัยเอกชน ได้เสนอเรื่องขอโอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของทบวง
มหาวิทยาลัยของรัฐ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นทบวงมหาวิทยาลัย) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ทำ
เรื่องขึ้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และคณะรัฐมนตรีได้ลงมติรับหลักการที่จะโอนวิทยาลัย
เอกชน โอนไปอยู่ในความรับผิดชอบของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม

2516 ตั้งขึ้น งานวิทยาลัย เอกชนจึงได้โอนกิจการบริหารบางส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ พ.ศ. 2517 ลงวันที่ 21 มิถุนายน 2517

ปี พ.ศ. 2519 ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐได้ออกกฎหมายให้จัดตั้งวิทยาลัยสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2519

ปี พ.ศ. 2520 ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งสมาคมวิทยาลัยเอกชน ซึ่งแต่เดิมเป็น การรวมกลุ่มเป็นชมรมผู้บริหารวิทยาลัยเอกชน ที่เกิดขึ้นภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติ วิทยาลัยเอกชน เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2512 โดยมีเริ่มตั้งขึ้น มิได้จัดตั้งเป็นสมาคมตามกฎหมาย เป็นการประชุมตัวของผู้บริหารวิทยาลัยเอกชนตั้งเป็นชมรมขึ้น มีการประชุมปรึกษาหารือ กันด้วยเรื่องต่าง ๆ ของวิทยาลัยเอกชนอย่างใกล้ชิดและจริงจัง ต่อเนื่องกันตลอดมา โดยมี ภารกิจของแต่ละวิทยาลัยลดน้อยลงตามลำดับที่ เป็นประธานของ กลุ่มลัดกันต่อไป ในระยะนี้ที่มี วิทยาลัยเอกชนอยู่ 6 สถาบัน จนถึงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2520 เมื่อชมรมผู้บริหาร วิทยาลัยเอกชนเกิดความพร้อม จึงได้จดทะเบียนตั้งเป็นสมาคมด้วยตามกฎหมาย ชื่อว่า สมาคม วิทยาลัยเอกชนแห่งประเทศไทย จนถึงวันที่ 27 เมษายน 2522 สมาคมได้โอนเปลี่ยนชื่อ เป็นสมาคมสหพันธ์อุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย เมื่อได้ส่งจดลงกับกระทรวงมหาดไทย มี น.ส.อุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 (ดูตารางเปรียบเทียบเพิ่มเติมในภาคผนวก ข หน้า 149)

เมื่อจัดตั้งเป็นสมาคมสหพันธ์อุดมศึกษาเอกชน มีสมาชิกเป็น ชมรม อยู่ 11 สถาบัน คือ วิทยาลัยการดำ วิทยาลัยกรุงเทพ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม วิทยาลัยสุราษฎร์ธานี วิทยาลัย ศรีปทุม วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ วิทยาลัยเอเซีย (ซึ่งกำลังสมัคร ปรากฏาร) วิทยาลัยพณิชย วิทยาลัยแห่งธรรม และวิทยาลัยเทคโนโลยี ปัจจุบันสมาคมสหพันธ์อุดม ศึกษานี้มีสมาชิก 25 สถาบัน และมีที่ก่อตั้งใหม่มี วิทยาลัย แห่งใหม่ มีที่ตั้ง ณ เชียงใหม่ เชียงราย ติดต่อกันเป็นสมาชิกของสมาคมสหพันธ์อุดมศึกษา เอกชนอยู่

ข้อบังคับของสมาคมสหพันธ์อุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย

ชื่อความทั่วไป

ข้อ 1 สมาคมนี้มีชื่อว่า "สมาคมสหพันธ์อุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย" (เรียกชื่อ เป็นภาษาอังกฤษว่า "Association of Private Higher Education Institutions of Thailand"

ข้อ 2 สำนักงานใหญ่ของสมาคมสหพันธ์อุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย ตั้งอยู่ ณ วิทยาลัยสุราษฎร์ธานี เขต 73 ถนนพระราม 6 กรุงเทพฯ

ข้อ 3 เครื่องหมายของสมาคม ให้ เป็นไปตามที่คณะกรรมการสมาคมได้กำหนดขึ้น

หมวด 1 วัตถุประสงค์

ข้อ 4 วัตถุประสงค์ของสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

1. ร่วมมือและส่งเสริมในการสร้างสามัคคีธรรมระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เอกชนกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ
2. ร่วมมือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแก่รัฐบาล หรือองค์การของ รัฐบาล
3. ร่วมมือและประสานงานในด้านวิชาการ การบริหาร และการปกครอง ตลอดจนการอื่น ๆ ในระหว่างสถาบันอุดมศึกษา เอกชนด้วยกัน เพื่อให้การศึกษาแก่เด็กศึกษา ดำเนินไปโดยได้มาตรฐานและบังเกิดผลดีที่สุด
4. ส่งเสริมการตีพิมพ์ วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยไปปฏิบัติ และเผยแพร่ให้เกิดประโยชน์
5. ส่งเสริมเกียรติและฐานะของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ให้มีระดับสูงตาม ที่ควรจะเป็น เพื่อให้บังเกิดความเชื่อถือศรัทธา
6. เผยแพร่กิจการและความเคลื่อนไหวของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ให้ เป็นที่ทราบทั้งในวงการการศึกษาของชาติและประชาชนทั่วไป ทั้งในและนอกประเทศ
7. ติดต่อ ประสานงาน ร่วมมือ ให้คำหรือขอคำแนะนำ หรือความช่วยเหลือ กัน หรือจากสมาคมสถาบัน หรือองค์การการศึกษาและองค์การธุรกิจ ทั้งในและต่างประเทศ เพื่อประโยชน์ในการให้หรือการจัดการศึกษา
8. ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสงค์จะก่อตั้ง สถาบันอุดมศึกษา เอกชน
9. ปฏิบัติกิจการอื่น ๆ เท่าที่จำเป็นหรือเห็นสมควร เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น
10. สมาคมนี้ ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

บทบาทของ สมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทยที่มีต่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

1. ด้านการพัฒนาสถาบัน
2. ด้านการพัฒนาบุคคลากร

1. ด้านการบริหารสถานัน เช่น

1.1 เสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัย พิจารณาตามบทบัญญัติว่าส่วนกลางของรัฐประจํา
ต่อหลักสูตรที่เมาะสมในสถานันอุดมศึกษา เอกชน

1.2 เสนอต่อทบวงมหาวิทยาลัย ให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่างแผนทางการ
พิจารณารับรองมาตรฐานการศึกษาในระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจที่รับสมัคร
ศึกษา เอกชน ในปี พ.ศ. 2529

• 1.3 พิจารณาและให้ทบวงมหาวิทยาลัย ทาแผนทางแก้ไขของสถานันอุดม
ศึกษา เอกชนในทางยกเลิกหลักสูตร ปวส.

1.4 เสนอให้ทบวงมหาวิทยาลัย พิจารณาลักเออแผนการจัดตั้งมหาวิทยาลัย
เอกชนในส่วนขอโครงการบริหารและจัดตั้งใช้สอย และจําหนายที่ดินสำหรับมหาวิทยาลัย
เอกชน

ฯลฯ

2. ด้านคณะวิชาการ ได้มีคณะกรรมการวิชาการดำเนินการดำเนินงานในเรื่องการพัฒนารวม
สัมมนา เพื่อพัฒนาบุคลากรในต่างต่าง ๆ เช่น

2.1 การสัมมนาเรื่อง ตำแหน่งทางวิชาการของคณาจารย์ในสถานันอุดมศึกษา
เอกชน

2.2 การอบรมเรื่อง การวิจัยสาขาสังคมศาสตร์

2.3 การอบรมเรื่อง เทคนิควิธีการอบรมเพื่อพัฒนาอาจารย์

2.4 การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง การสอนในระดับอุดมศึกษา

2.5 การประชุมประจําที่

2.6 การสัมมนาการบริหารงานวิชาการ เช่น เรื่องแผนการพัฒนาระบบวิชาการของ
สถานันอุดมศึกษา เอกชนในอนาคต

2.7 การสัมมนาเรื่อง สถานันอุดมศึกษา เอกชนกับการก้าวสู่ยุคใหม่และส่งเสริม
ศิลปวัฒนธรรม

2.8 การสัมมนาเรื่อง การบริหารงานระดับคณะวิชา

2.9 การอบรมเรื่อง แผนทางการเสนอโครงการวิจัย

ฯลฯ

และในปี 2522 นี้ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้มีมติให้จัดตั้งวิทยาลัยเทคโนโลยี เมื่อวันที่
23 กุมภาพันธ์ ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็น วิทยาลัยวิศวกรรม เทคโนโลยี ในปี พ.ศ. 2530

นอกจากนี้ ในปี 2522 นี้ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ด้วย ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การแก้ไขพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 มีอยู่ 2 ประการ คือ

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเอกชน
2. นโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเอกชน

1. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเอกชน สภาพปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษาที่ ปัญหาที่สำคัญมี 3 ประการ คือ

- 1.1 ปัญหาทางด้านกฎหมาย
- 1.2 ปัญหาทางด้านการบริหาร
- 1.3 ปัญหาทางด้านบุคลากร
- 1.4 ปัญหาทางด้านวิชาการ
- 1.5 ปัญหาทางด้านการเงิน

ซึ่งปัญหา 5 ประการนี้เป็นปัญหาและอุปสรรคมาก ต่อการดำเนินการของวิทยาลัยเอกชน มาตราบางมาตราเป็นเครื่องสกัดกั้นการทำงานของวิทยาลัยเอกชน ทำให้เกิดปัญหาการทำงานไม่ต่อเนื่อง สัมควรที่จะต้องมีการแก้ไข

2. นโยบายในการส่งเสริมการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเอกชนของรัฐ ในเรื่องนี้จากการประเมินผลการจัดการศึกษา โดยเอกชนในระดับอุดมศึกษาในระยะแรก ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513 จนถึงสิ้นแผนพัฒนาฉบับที่ 3 คือ พ.ศ. 2519 พบว่าวิทยาลัยเอกชนดำเนินการจัดการศึกษาได้ในขั้นที่เป็นที่น่าพอใจและดีขั้นเรื่อย ๆ ในระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา ซึ่งรัฐก็ยืนยันที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป

ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่วิทยาลัยเอกชนประสบ ประกอบกับนโยบายของรัฐที่จะให้วิทยาลัยเอกชนเจริญก้าวหน้า จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้มีการปรับปรุงกฎหมายการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยเอกชนขึ้นใหม่ โดยทบวงมหาวิทยาลัย ได้ให้เหตุผลในการขอร่างกฎหมายฉบับใหม่ว่า

... พระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชนปัจจุบัน คือฉบับ พ.ศ. 2512 เป็นฉบับที่ได้ตราขึ้นใช้ครั้งแรก และได้บังคับใช้มานานประมาณ 10 ปีแล้ว ปรากฏว่ามีปัญหาและอุปสรรคไม่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และไม่สอดคล้องต่อการขยาย

กิจการอุดมศึกษาของวิทยาลัย เอกชนให้ ข้าพเจ้ามีบทบาทในการแบ่งเบาภาระงบประมาณของชาติ โดยมีมาตรฐานการศึกษาตามสมควรได้ เพื่อให้วิทยาลัยเอกชนในฐานะที่เป็นสถานับอุดมศึกษาระดับปริญญา ให้เพิ่มขยายทั้งในด้านจำนวนวิทยาลัย และภารกิจในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ การค้นคว้าวิจัยและการบริการทางวิชาการแก่สังคม การปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหาร ตลอดจนวิธีการชำระรักษามาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น... (อรทัย โปธิสุข 2530 : 278 - 288)

โดยที่การดำเนินงานของวิทยาลัยเอกชนในฐานะที่เป็นสถานับอุดมศึกษาระดับปริญญาได้เพิ่มขยายขึ้นเป็นอันมาก และอย่างรวดเร็ว ทั้งในด้านจำนวนวิทยาลัยและภารกิจในการผลิตบัณฑิตสาขาวิชาต่าง ๆ การค้นคว้าวิจัยและการบริการทางวิชาการแก่สังคม สมควรปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหาร ตลอดจนวิธีการชำระรักษามาตรฐานการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อส่งเสริมให้สถานับอุดมศึกษามีความเจริญมั่นคง และเลื้ออำนาจต่อการขยายกิจการ เพื่อร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีจึงลงมติให้มีการตราพระราชบัญญัติสถานับอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 โดยให้ยกเลิกพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 (โรจนา สุทธินันท์ 2530 : 47) พระราชบัญญัติสถานับอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 มีสาระสำคัญแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ซึ่งอรทัย โปธิสุข (อรทัย โปธิสุข 2530 : 291 - 297) ได้เปรียบเทียบไว้ดังนี้

สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512	สาระสำคัญ พรบ. สถานับอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522
1. บุคคลทุกประเภทขออนุญาตจัดตั้งวิทยาลัย เอกชนได้	1. บุคคลทุกประเภทขออนุญาตจัดตั้ง มหาวิทยาลัย สถานับ วิทยาลัย ได้
2. ผู้ขออนุญาตต้องเสนอชื่อกำหนด บอกราย ละเอียดวิธีจัดการศึกษา จำนวนนักเรียน อาจารย์ หลักสูตร ที่จะมาใช้ลงทุน	2. คงเดิม

สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512	สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522
<p>ค่าเล่าเรียน วิธีการให้ปริญญา หลักเกณฑ์ การจ้างและเลิกจ้างผู้สอน ฯลฯ และเมื่อ ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งแล้วก็ต้องดำเนินการ ไปตามนั้น</p> <p>3. มีคณะกรรมการชุดหนึ่งมีหน้าที่พิจารณาการ ขอจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน แล้วให้ความเห็น ต่อต่อรัฐมนตรี เพื่ออนุญาตให้เป็น วิทยาลัยเอกชน คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนสำนักงาน สภาการศึกษาแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ และ คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรี แต่งตั้งอีก 3 นาย</p> <p>4. วิทยาลัยเอกชนที่ได้รับอนุมัติแล้ว มีฐานะ เป็นนิติบุคคล ทนประเดิมและทรัพย์สิน ที่ใช้ใ้ในการจัดตั้ง และที่ได้มาภายหลังจะ แยกจากทรัพย์สินของผู้รับใบอนุญาต</p>	<p>3. มีคณะกรรมการชุดหนึ่งมีหน้าที่พิจารณา การขอจัดตั้ง มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย แล้วให้ความเห็นต่อต่อ รัฐมนตรีเพื่ออนุญาตให้เป็นมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย คณะกรรมการประกอบด้วย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน กรรมการ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการ ชำระการพลเรือน และบุคคลซึ่ง คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีก ไม่เ็ยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 12 คน เป็นกรรมการ บุคคลซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ไม่เ็ยกว่า 3 คนต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคธุรกิจ เอกชน</p> <p>4. มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย ที่ได้รับ อนุมัติแล้ว มีฐานะเป็นนิติบุคคล ทน ประเดิมและทรัพย์สินที่ใช้ใ้ในการจัดตั้ง และที่ได้มาภายหลัง จะแยกจากทรัพย์สิน ลินของผู้รับใบอนุญาต</p>

<p>สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัย เอกชน พ.ศ. 2512</p>	<p>สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522</p>
<p>5. วิทยาลัยเอกชนสามารถให้อุปริญญา ปริญญาต่าง ๆ ได้เอง เมื่อได้รับใบ รับรองมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงาน สภาการศึกษาแห่งชาติ โดยความเห็นชอบ ของคณะกรรมการบริหาร สภาการศึกษา แห่งชาติ</p>	<p>5. มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย จะทำ การสอบเพื่อให้ได้ปริญญาอื่นใด ในสาขา วิชาใด ได้เมื่อรัฐมนตรี โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการสถาบันได้รับรอง วิทยฐานะมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย ให้แล้ว และมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย จะให้ประกาศียบัตร อุปริญญา ปริญญา หรือประกาศียบัตร ชนิดใด ในสาขาวิชาที่มีการศึกษาใน มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย ได้เมื่อ รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของกรรม การสถาบัน ได้รับรองมาตรฐานการ ศึกษาในสาขาที่มีการสอบให้</p>
<p>6. วิทยาลัยเอกชน มีคณะกรรมการบริหาร เป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป ของวิทยาลัยเอกชน ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง วิทยาลัยเอกชน เป็นผู้แต่งตั้งกรรมการ บริหาร โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี กระทรวงศึกษาธิการ และมีผู้แทน กระทรวงศึกษาธิการหนึ่งคนร่วมเป็น กรรมการด้วย</p>	<p>6. มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย มีสภา สถาบัน ซึ่งมีอำนาจหน้าที่วางนโยบาย และควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของ มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย สภาสถาบันประกอบด้วย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารสถาบันเป็นกรรมการ โดยตำแหน่ง 2. กรรมการ ไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ ไม่เกินสิบเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จากผู้ที่ทรงคุณวุฒิ โดยคำแนะนำของผู้รับ ใบอนุญาต 3. กรรมการ ไม่เกินกึ่งหนึ่งของ

<p>สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512</p>	<p>สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522</p>
<p>7. กำหนดให้วิทยาลัยเอกชนที่มีผู้อำนวยการคนหนึ่ง ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน และตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารวิทยาลัยเอกชนกำหนด</p>	<p>จำนวนตาม 1 และ 2 รวมทั้งตั้งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสถาบัน</p> <p>7. กำหนดให้มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย มีผู้บริหารสถาบันคนหนึ่ง เป็นผู้ปกครองบังคับบัญชา และรับผิดชอบโดยการบริหารงานของ มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย ให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนดของมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย และมติที่สภาสถาบันกำหนดหรือมอบหมาย และจะมีรองผู้บริหารสถาบันคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้ เพื่อกำหนดและรับผิดชอบตามที่ผู้บริหารสถาบันมอบหมาย</p>
<p>8. ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จากการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชนในอัตราพอสมควร และกำหนดวิธีการให้มีการสะสมทรัพย์สินไว้ เพื่อก่อให้เกิดกำลังทางการเงิน เพื่อปรับปรุงคุณภาพชยายงานและดำเนินการวิจัยตามควรแก่วิสัยของสถาบันชั้นอุดมศึกษา เงินและทรัพย์สินของวิทยาลัยเอกชน จึงแบ่งออกเป็นกองทุนทั่วไป เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติหรือบำรุงรักษาแผนงานเดิม และกองทุนทรัพย์สินถาวร เพื่อการขยาย</p>	<p>8. ให้ผู้รับใบอนุญาตได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จากการจัดตั้งมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัยในอัตราพอสมควร และกำหนดวิธีการให้มีการสะสมทรัพย์สินไว้ เพื่อก่อให้เกิดกำลังทางการเงิน เพื่อปรับปรุงคุณภาพ ชยายงานและดำเนินการวิจัยตามควรแก่วิสัยของสถาบันชั้นอุดมศึกษา เงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย จึงแบ่งออกเป็นกองทุนทั่วไป เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติหรือบำรุงรักษาแผนงานเดิม และกองทุนทรัพย์สินถาวร เพื่อการขยาย</p>

<p>สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512</p>	<p>สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522</p>
<p>จากกองทุนวิจัย และกองทุนส่งเสริม เพื่อสร้างสวัสดิภาพและสวัสดิการให้แก่ ผู้สอนและลูกจ้างของวิทยาลัย</p>	<p>สภามัน วิทยาลัย กองทุนวิจัยเงิน ถาวร เพื่อใช้ในถาวรเพิ่มเติมหรือ ปรับปรุงเพิ่มเติมหรือสิ่งก่อสร้างของ มหาวิทยาลัย สภามัน วิทยาลัย กองทุนวิจัยและส่งเสริมเพื่อ ใช้ใน การวิจัย และการจัดซื้อตำราสำหรับ ห้องสมุด และกองทุนส่งเสริม เพื่อ ใช้ในการให้ทุนการศึกษาแก่ นิสิตศึกษาหรือคณาจารย์ประจำหรือ จัดใหม่บ้างแห่งบ้างยกเว้นคณาจารย์ ประจำ เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัย สภามัน วิทยาลัย และการส่งเสริม แก่คณาจารย์ประจำ เจ้าหน้าที่ของ มหาวิทยาลัย สภามัน วิทยาลัย และ ครอบครัว ทั้งผู้ตามข้อบังคับของสภา สภามัน</p>
<p>9. ผู้อำนวยการเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ บัญชี งบดุล และงบเปลี่ยนแปลงการเงิน ของกองทุนประเภทต่าง ๆ คณะกรรมการ บริหารของวิทยาลัยเอกชนแต่งตั้งผู้สอน บัญชีรับอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบ</p>	<p>9. ให้ผู้บริหารสภามันเป็นผู้รับผิดชอบในการ จัดทำบัญชี งบดุล และงบการเงิน เปลี่ยนแปลงการเงินของกองทุนประเภท ต่าง ๆ ประจำของมหาวิทยาลัย สภามัน วิทยาลัยให้ถูกต้อง ตามแบบ ที่รัฐมนตรีกำหนด ให้สภาสถาบันแต่งตั้ง ผู้สอนบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอนบัญชี มหาวิทยาลัย สภามัน วิทยาลัยทุกปี</p>

สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512	สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522
<p>10. ในกรณีที่การศึกษาของวิทยาลัยเอกชนเสื่อมลงกว่ามาตรฐานการศึกษาที่ได้รับ การรับรองไว้ สำนักงานสภาการศึกษา แห่งชาติ โดยความเห็นชอบของคณะ กรรมการบริหาร สภาการศึกษาแห่งชาติ อาจเพิกถอนใบรับรองมาตรฐานการ ศึกษาได้ เมื่อ ได้ส่งคำเตือนและวิทยาลัย เอกชน ไม่สามารถปฏิบัติตามคำเตือนภายในระยะเวลาอันสมควร</p>	<p>10. เมื่อปรากฏว่า มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัยใด ได้รับอนุญาตให้เปิดสอน ในสาขาใดแล้ว มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัยนั้น ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎหมายหรือการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัยใด เสื่อมลงจากมาตรฐานการศึกษาที่ รับรองไว้ รัฐมนตรีโดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการสถาบัน มีอำนาจ สั่งการตามตรวจแก้กรณีดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เตือนแก้ไขครั้งสี่ให้ปรับปรุง แก้ไขสิ่งต่าง ๆ ตามที่แจ้งไปภายใน เวลาที่กำหนดซึ่งต้องให้เวลาอัน สมควร 2. สั่งให้งดรับนักศึกษาในสาขา วิชาใด สาขาวิชาหนึ่งหรือทุกสาขา วิชาเมื่อไม่ปฏิบัติตาม 1 3. เพิกถอนการรับรองมาตรฐาน การศึกษา 4. เพิกถอนการรับรองวิทยฐานะ 5. เพิกถอนใบอนุญาตให้จัดตั้ง มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย
<p>11. คณะกรรมการศึกษาธิการจะเข้าบริหารและ ควบคุมดูแลกิจการของวิทยาลัยเอกชน</p>	<p>11. ทบวงมหาวิทยาลัยจะเข้าบริหารและ ควบคุมดูแลกิจการของมหาวิทยาลัย</p>

<p>สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512</p>	<p>สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522</p>
<p>โดยตั้งกรรมการเข้าดำเนินการแทน คณะกรรมการบริหารของวิทยาลัยเอกชน ถ้าวิทยาลัยเอกชนมีเหตุอย่างหนึ่งอย่าง ใดดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีฐานะการเงินไม่มั่นคง 2. ฝ่าฝืนพรบ. วิทยาลัยเอกชน ข้อ กำหนดและกฎกระทรวงจนอาจเสียหาย แก่วิทยาลัยเอกชน 3. หยุดการสอนนานเกินควร 4. ดำเนินการขัดต่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อยหรือ ศีลธรรมอันดีของประชาชน 	<p>สถาบัน วิทยาลัย โดยตั้งคณะกรรมการ เข้าดำเนินการแทนสภาสถาบัน ถ้า มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย มีเหตุ อย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีฐานะการเงินไม่มั่นคง 2. ฝ่าฝืนพรบ. สถาบันอุดมศึกษา เอกชน กฎกระทรวง ข้อกำหนด จนอาจ เกิดความเสียหายแก่มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย 3. หยุดการสอนนานเกินควร 4. ดำเนินการขัดต่อความมั่นคง ความปลอดภัย ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
<p>12. เปลี่ยนชื่อผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งวิทยาลัย เอกชนและเลิกกิจการได้ โดยให้ พิจารณาถึงผลประโยชน์ของนักศึกษาที่ กำลังศึกษาอยู่ในกรณีที่เลิกกิจการ ถ้ามี ทรัพย์สินเหลืออยู่เท่าใด หลังจากชำระ บัญชีแล้ว ให้คืนแก่ผู้รับใบอนุญาต</p>	<p>12. เปลี่ยนชื่อผู้รับใบอนุญาตจัดตั้ง มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย และเลิกกิจการได้ โดยให้พิจารณาถึง ประโยชน์ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ ในกรณีที่เลิกกิจการ ถ้ามีทรัพย์สินเหลือ อยู่เท่าใด หลังจากชำระบัญชีแล้ว ให้คืน แก่ผู้รับใบอนุญาต</p>
<p>13. ผู้อำนวยการและผู้สอนอาจถูกถอนใบ อนุญาตถ้าทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติ ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนดของวิทยาลัย เอกชน ดำเนินการเป็นภัยต่อความมั่นคง หรือความปลอดภัยของประเทศ หรือขัด</p>	<p>13. ผู้บริหารสถาบัน คณาจารย์ ใน มหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย อาจถูก ถอนใบอนุญาต ถ้าทำการฝ่าฝืน พระราชบัญญัติ ทำการฝ่าฝืนข้อกำหนด ของมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย</p>

<p>สาระสำคัญ พรบ. วิทยาลัย เอกชน พ.ศ. 2512</p>	<p>สาระสำคัญ พรบ. สถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522</p>
<p>ต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน</p>	<p>ดำเนินการเป็นภัยต่อพวกรวมทั้งพวงเวียน ความปลอดภัยของประเทศ หรือขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี ของประชาชน</p>

โดยสรุปแล้ว พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ มีสาระสำคัญที่แตกต่างกัน คือ

1. จากเดิมที่มีสถานภาพ เป็นเพียงวิทยาลัย เดิม เป็นมีสถานภาพเป็นมหาวิทยาลัย และสถาบันได้
2. คณะกรรมการพิจารณาการขอจัดตั้งจากเดิมมาจากผู้แทนสำนักงานสภากาการศึกษา แห่งชาติและผู้แทนสำนักงานสภากาการศึกษาแห่งชาติ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ เปลี่ยนเป็นมีปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และ บุคคลซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งไว้ซึ่งไม่น้อยกว่า 7 คน แต่ไม่เกิน 12 คน เป็นกรรมการ
3. จากเดิม เปิดสอน ได้ถึงปริญญาตรี เดิม เป็นเปิดสอนถึงปริญญาโทได้ เมื่อ รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการสถาบัน ได้รับรอง วิทยฐานะและ ได้รับรองมาตรฐาน การศึกษาในสาขาที่ตนแล้ว
4. เดิมมีคณะกรรมการบริหารเป็นผู้บริหารและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป เปลี่ยน เป็นมีสภาสถาบันทำหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการทั่วไป โดยมีระเบียบกฎเกณฑ์เป็น ขั้นตอนในการดำเนินงานต่าง ๆ

หลังจากที่การประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522 ได้มี การขออนุญาตจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ดังนี้

ปี พ.ศ. 2524 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้อนุญาต ให้จัดตั้งวิทยาลัยหัวเงียว เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม

ปี พ.ศ. 2526 ทบวงมหาวิทยาลัย ได้อนุญาต ให้จัดตั้งวิทยาลัยศรีเสียดียน เมื่อวันที่ 19 กันยายน

ปี พ.ศ. 2527 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยช่างฝีมือศิลปกรรม เมื่อวันที่ 2 มีนาคม และวิทยาลัยศรีโสมภพ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม

ปี พ.ศ. 2528 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชนอีก 3 แห่ง คือ วิทยาลัยรังสิต และ วิทยาลัยร้อยเอ็ดบัณฑิต เมื่อวันที่ 25 มกราคม และ วิทยาลัยนานาชาติ เซนต์หลุยส์ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน

ปี พ.ศ. 2529 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน 3 แห่ง คือ วิทยาลัยนิเทศศาสตร์กลาง เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ วิทยาลัยนิเทศวิทยุโลก และวิทยาลัยนิเทศศาสตร์ เมื่อวันที่ 25 มีนาคม

ปี พ.ศ. 2530 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยเกษมบัณฑิต เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ และวิทยาลัยนิเทศศาสตร์ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม

ปี พ.ศ. 2531 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน 2 แห่ง คือ วิทยาลัยโยนท เมื่อวันที่ 12 มกราคม และวิทยาลัยศาสตราจารย์เฉลิมชัยมงคล เมื่อวันที่ 8 มีนาคม

ปี พ.ศ. 2532 ทบวงมหาวิทยาลัยได้ออกญัตติให้จัดตั้งวิทยาลัยเอกชน เมื่อวันที่ 5 มกราคม (ดูตารางการก่อตั้งที่ภาคผนวก ก หน้า 149)

วิทยาลัยเอกชน ซึ่งจัดตั้งขึ้นมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้วและความพร้อม ทั้งด้านการเงินและบุคลากรจากวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยและสถาบัน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและอุดหนุนศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522 ที่ออกญัตติให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีสิทธิเทียบเป็นมหาวิทยาลัย สถาบัน และวิทยาลัย ตามเงื่อนไขที่ได้อำหนดไว้

แนวทางการพิจารณาออกญัตติให้เปลี่ยนแปลงประเภทสถานศึกษา (กฎ กฤษฎีกาที่ 2530 : 21 - 22)

คณะกรรมการสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ได้ตราประชุมครั้งที่ 1/2523 มีมติเมื่อวันที่ 8 มกราคม พ.ศ. 2523 ให้ความเห็นชอบให้เป็นการพิจารณาไว้ดังนี้

- ก. กรณีเปลี่ยนประเภทจาก "วิทยาลัย" เป็น "สถาบัน"
 - (1) เงื่อนไขข้อที่ 1 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ได้รับจัดตั้งเป็น "วิทยาลัย" แล้วจะได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงประเภทจาก "วิทยาลัย" เป็น "สถาบัน" ได้แต่ต้องมีวิทยาลัยอื่น ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเดิมโดยครบถ้วนแล้ว

(2) เงื่อนไขข้อที่ 2 สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องจัดให้มีโครงการและแผนงานที่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา บุคลากร เงินทุน และอื่น ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนโครงการและแผนงานต่าง ๆ ให้ดำเนินไปได้โดยสมบูรณ์

(3) เงื่อนไขข้อที่ 3 สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องมีอาจารย์ประจำสอนวิชาพื้นฐานเพียงพอ เพื่อให้การบริการทางวิชาพื้นฐานทั่วไปของการจัดการศึกษาในระดับสถาบันอย่างเพียงพอ

(4) เงื่อนไขข้อที่ 4 สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องปฏิบัติตามภารกิจลักษณะของสถาบันตามที่กำหนดในกฎของทบวงฯ ฉบับที่ 2 พุทธศักราช 2522 โดยเฉพาะจะต้องมีขีดความสามารถที่จะทำหน้าที่ในด้านบัณฑิตศึกษา การวิจัย ซึ่งจะต้องมีหน่วยงานทำหน้าที่รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวด้วย

(5) เงื่อนไขข้อที่ 5 สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการจัดหาและพัฒนาอาจารย์ประจำ โดยจัดให้มีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษา อย่างน้อย 1 ต่อ 20 ภายในเวลา 5 ปี จากวันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงประเภทสถาบัน

ทั้งนี้ก่อนได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงประเภทเป็นสถาบัน สถาบันนั้นจะต้องจัดให้มีอัตราส่วนอาจารย์ประจำต่อนักศึกษา 1 ต่อ 30 ทั้งในภาพรวมในแต่ละสาขาวิชา และในกลุ่มวิชาพื้นฐานทั่วไปในแต่ละปีด้วย

ข. กรณีเปลี่ยนแปลงจาก "วิทยาลัย" เป็น "มหาวิทยาลัย" ต้องมีสาระสำคัญ 2 ประการคือ ข้อมูลล่าสุดของปีการศึกษาในการขอเป็นมหาวิทยาลัย และโครงการแผนงานต่าง ๆ ในช่วง 5 ปีข้างหน้า ซึ่งคณะกรรมการ ได้วางแนวทางในการพิจารณาไว้ดังนี้

(1) สถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้ง "วิทยาลัย" เป็น "มหาวิทยาลัย" ได้ก็ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชนนั้น ได้ปฏิบัติตามข้อกำหนดเดิมโดยครบถ้วนแล้ว

(2) สถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องจัดให้มีโครงการและแผนงานที่ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา บุคลากร เงินทุน และอื่น ๆ ที่จะช่วยสนับสนุนโครงการและแผนงานให้ดำเนินไปได้โดยสมบูรณ์

(3) สถาบันอุดมศึกษา เอกชนนั้นจะต้องจัดให้มีกลุ่มวิชา วิทยุศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อให้มีวิถีกว้างขวางด้านวิชาพื้นฐานทั่วไปของการจัดการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยอย่างเพียงพอ

(4) สถาบันอุดมศึกษาเอกชนต้องปฏิบัติตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะจะต้องมีขีดความสามารถที่จะทำหน้าที่ในด้านนี้ขีดศึกษา การให้บริการทางวิชาการ การวิจัยและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ซึ่งจะต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลง ได้แก่ วิทยาลัยพายัพ ทบวงมหาวิทยาลัย ได้อนุญาตให้วิทยาลัยพายัพ เปลี่ยนสภาพเป็นมหาวิทยาลัย ชื่อมหาวิทยาลัยพายัพ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2527 ซึ่งนับว่าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกของประเทศ

หลังจากนั้น ในวันที่ 24 ตุลาคม 2527 ก็มีวิทยาลัยเอกชนอีก 3 แห่ง ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยได้ คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย และมหาวิทยาลัยกรุงเทพ ในวันที่ 5 กันยายน 2529 วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม ก็ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม วิทยาลัยเทคนิก ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนประเภทเป็น สถาบันเทคโนโลยีสังคม เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2530 และวิทยาลัยศรีปทุม เปลี่ยนประเภทเป็นมหาวิทยาลัยศรีปทุม เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2530

การที่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนหลายแห่งได้ยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยขึ้น บรรดาเอกอัครราชทูต (พจนานุกรม เอกอัครราชทูต 2526 : 13) ได้กล่าวถึง สิ่งนอกเหนือถึงสิ่งที่ไม่มีเพียงแต่ชื่อเสียงของวิทยาลัยเอง ยังรวมทั้งประโยชน์ที่ประเทศชาติจะได้รับอีกหลายประการคือ

1. ทำให้ประชาชนของประเทศมีโอกาสเพิ่มพูนสติปัญญา และนสวงหาความรู้ในแขนงวิชาต่าง ๆ ได้มากขึ้น ซึ่งจะเพิ่มกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติขึ้น คือ ประชาชนเฉลียวฉลาดมีความรู้ ประเทศชาติก็เจริญ
2. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในการจัดการศึกษาระดับสูงของประเทศ
3. มหาวิทยาลัยเอกชนจะเป็นส่วนช่วยในด้านการศึกษาเป็นตัวแทนความเจริญในทางศิลปวิชาการ เป็นที่รณรงค์แห่งความรู้ เป็นศูนย์กลางที่สำคัญของวัฒนธรรมประจัญชาติ รวมทั้งมีส่วนช่วยในการส่งเสริมและจรรโลงศิลปวัฒนธรรมของชาติด้วย
4. ก่อให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการ เนื่องจากบรรดาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเอกชนที่เพิ่งตั้งตัวในการพัฒนาในด้านการศึกษาสอน การค้นคว้าวิจัยทดลอง เพื่อให้เกิดที่ยอมรับหรือดีกว่าอาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชนด้วยตนเอง เพราะบุคคลธรรมดาที่คิดว่า ย้ำมหาวิทยาลัยแห่งใดที่ขอประสิทธิผลแก่การศึกษาการสอน และกล่าวถึงว่า วิจัยแล้วมหาวิทยาลัยแห่งนั้นก็จะมี ไม่ได้รับความนิยมและไม่ส่วนการสนับสนุนให้สังคมได้แต่ที่เดียว

สถาบันอุดมศึกษา เอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 26 แห่ง คือ

1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
3. สถาบันเทคโนโลยีสังคม
4. มหาวิทยาลัยศรีปทุม
5. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
6. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ
7. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
9. มหาวิทยาลัยพายัพ
10. วิทยาลัยแสงธรรม
11. วิทยาลัยศรีวิไล
12. วิทยาลัยหิมาลัย
13. วิทยาลัยศรีเทพ
14. วิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
15. วิทยาลัยศรีโสภณ
16. วิทยาลัยสยามบัณฑิต
17. วิทยาลัยรังสิต
18. วิทยาลัยพยาบาลเซนต์หลุยส์
19. วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย
20. วิทยาลัยมิชชั่น
21. วิทยาลัยภาคกลาง
22. วิทยาลัยเกษมบัณฑิต
23. วิทยาลัยบัณฑิตสหกรณ์
24. วิทยาลัยโยน
25. วิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
26. วิทยาลัยเซนต์จอห์น

(ดูลำดับการก่อตั้งจากตารางในภาคผนวก ข หน้า 149)

จากพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 สถาบันอุดมศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้ถึงระดับปริญญาเอก เทียบเท่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนแปลงนี้ สาขาวิชาที่รัฐเห็นอย่างชัดเจนในการให้เอกชนเปิดสอน คือ สาขาวิชาพยาบาล และในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาาระดับอุดมศึกษาาระยะที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) รัฐจะไม่อนุญาตให้เอกชนจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2532 เป็นต้นไป และสาขาที่เอกชนเปิดสอนที่มีแนวโน้มไปทางเกษตรศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้น

แต่เนื่องจากบางสาขาวิชาต้องใช้อุปกรณ์ที่มีราคาสูง คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีหรือช่างอุตสาหกรรม การปรับปรุงหลักสูตรสาขาวิชาที่ ต้องใช้งบประมาณลงทุนค่อนข้างมาก และในสาขาวิชาบริหารธุรกิจในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผู้เรียนยังมีความต้องการอยู่มาก เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2524 จึงมีมติว่า ให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชน สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่เปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาเอนกศึกษาระดับปริญญาตรี และ/หรือปริญญาตรี โทแล้วเสร็จ ภายในระยะเวลาสี่แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) โดยผ่อนผันให้หลักสูตรเฉพาะ ปวส. สาขาวิชาเทคโนโลยีหรือช่างอุตสาหกรรมหยุดรับนักศึกษาใหม่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 เป็นต้นไป (บัญชี สืบบุตร 2531 : 100 - 101)

ดังนั้น การจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจึงได้มีการเปิดสอนถึง 3 ระดับ คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท ในปีการศึกษา 2531 มีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเปิดสอนในระดับที่ต่ำกว่าปริญญาตรี 4 สถาบันคือ

1. มหาวิทยาลัยศรีปทุม เปิดสอนในสาขาบริหารธุรกิจ และวิศวกรรมศาสตร์
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี เปิดสอนในสาขาบริหารธุรกิจ และวิศวกรรมศาสตร์

3. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เปิดสอนในสาขาบริหารธุรกิจ และวิศวกรรมศาสตร์
4. วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาเปิดสอนในสาขาบริหารธุรกิจ

และมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เปิดสอนถึงระดับปริญญาโท 9 สถาบัน คือ

1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์ นิติศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ

3. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

4. มหาวิทยาลัยศรีปทุม เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

5. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

6. วิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

7. วิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

8. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี เปิดสอนในสาขาสังคมศาสตร์

9. มหาวิทยาลัยพายัพ เปิดสอนสาขามนุษยศาสตร์ ศาสตร์ และ เทววิทยา

นับตั้งแต่เริ่มมีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน คือ บ.ศ. 2512 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาเพียง 19 ปี บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากมาย ได้มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของสถาบันจากวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัย และสถาบัน การจัดการศึกษาในระดับ 2 ปีแรกของมหาวิทยาลัยของรัฐ ได้ขยายถึงเปิดสอนในระดับปริญญาโท ซึ่งมีถึง 9 สถาบัน ที่เปิดสอนในระดับปริญญาโท ถ้าเราพิจารณาเพียงองค์ประกอบ 2 อย่างนี้ก็จะทราบได้แล้วว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้พัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วเพียงใดในระยะเวลา 19 ปี และเป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติ ดังนั้น ในอนาคต สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ย่อมที่จะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบอุดมศึกษา ต่อสังคม และต่อประเทศชาติ

แนวคิดในการศึกษากิจทางแนวใหม่ในอนาคต

ในการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับกิจทางแนวใหม่ในอนาคตนั้น จำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาในอนาคต

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาในอนาคต (กรมการศึกษานานาชาติ 2529 : 5 - 7)

ดร. คูนส์ (Coombs , 1983) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาในอนาคตของโลกโดยทั่วไปไว้ 5 ประการดังนี้

1. ความต้องการในการเรียนรู้ของมนุษย์เพิ่มอย่างรวดเร็ว สาเหตุหลักมาจากการเพิ่มของพลเมืองโลก นอกจากนี้ยังมีผลกระทบมาจากความเร่งรัดที่เฝ้าทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี การเมือง และการเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ทั่วโลก ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ ก่อให้เกิดความต้องการทางการเรียนรู้ใหม่ ๆ มากขึ้น จะโดยวิธีใดวิธีหนึ่ง สิ่งเหล่านี้มีผลต่อประชากรทั่วโลก

เอกสารฉบับเดียวกันนี้ยังได้กล่าวไว้ด้วยว่า ประชากรของโลกที่กำลังขยาย ใน ค.ศ. 1950 มี 1,681 ล้านคน (66.9 %) ค.ศ. 1975 มี 2,940 ล้านคน (72.9 %) และ ค.ศ. 2000 จะมี 4,927 ล้านคน (79.5 %) และแนวใหม่จากทุกประเทศในวัยเรียน ปี ค.ศ. 1960 - 2000 จะมีดังนี้

	ค.ศ. 1960	ค.ศ. 1980	ค.ศ. 2000
อายุ 6 - 11 ปี	316.6	495.0	664.4
12 - 17 ปี	249.2	445.3	615.5
18 - 23 ปี	217.2	388.9	550.4
รวม	783.0	1,329.2	1,830.3

(จำนวนล้าน)

2. ความบีบรัดทางเศรษฐกิจได้ทวีความรุนแรงขึ้น และความต้องการทางด้านการศึกษาเรียนรู้ได้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การเพิ่มและการขยายจำนวน การจัดหาทรัพยากรจำเป็นต้องเพิ่มตามไปด้วย ทุกประเทศได้เผชิญกับปัญหาด้านเศรษฐกิจมาตั้งแต่ ค.ศ. 1970 จึงมีผลให้เกิดการจำกัดวงเงินงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันสืบเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อ

ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา สิ่งสำคัญที่มีผลกระทบต่อการศึกษาที่ตั้งนี้

- (1) อัตราการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจของประเทศ
- (2) การจัดลำดับความสำคัญของการศึกษาในทัศนะของผู้บริหารประเทศ
- (3) ค่าใช้จ่ายรายหัวของนักเรียนที่เพิ่มสูงขึ้น โดยมีสาเหตุมาจากความ

ก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะการเพิ่มคุณภาพครู และการเพิ่มวัสดุการเรียนการสอน

3. ความต้องการทางด้านตลาดแรงงาน ระหว่าง ค.ศ. 1960 - 1970 เป็นยุคที่ขาดแคลนแรงงานที่มีการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการเร่งผลิตแรงงานระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย เข้าสู่ตลาดแรงงาน ตั้งแต่ ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา ได้เกิดภาวะเงินเฟ้อ จึงนำไปสู่การว่างงานของคนไทยวัยหนุ่มสาว ประกอบกับสภาพที่เพิ่มมากขึ้นในตลาดแรงงานมากขึ้นอีกด้วย

4. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการศึกษาและความไม่เหมาะสมทางการศึกษาประเทศที่พัฒนาแล้วมีการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนอย่างทั่วถึง ในขณะที่กำลังพัฒนา การจัดโครงสร้างทางการศึกษามี 2 ระบบ คือ ระบบในเมือง (urban system) ซึ่งจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างทั่วถึง ยกเว้นในชุมชนแออัด ระบบที่สองคือ ระบบชนบทนอกเมือง (rural system) ซึ่งยังจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างไม่ทั่วถึง จึงเกิดความไม่เหมาะสมของโอกาสทางการศึกษา และเป็นที่น่าสนใจว่า ร้อยละ 70 - 90 ของเด็กส่วนใหญ่อยู่ในชนบท

5. การวางแผนการศึกษาและแนวโน้มทางการเมือง ระหว่าง ค.ศ. 1960 - 1970 ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนทางการศึกษาให้เกิดความสมดุลระหว่างความต้องการทางการศึกษากับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นการวางแผนมาจากเบื้องบน เป็นส่วนมาก และมักจะไม่ประสบความสำเร็จในเรื่องต่อไปนี้

- (1) การจัดระบบการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของสภาวาระที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพของสังคมและเทคโนโลยีสมัยใหม่
- (2) การกระจายอำนาจไปให้ส่วนท้องถิ่น โดยให้ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เข้า เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด
- (3) การกระจายการศึกษานอกระบบไปสู่ชนบท โดยเห็นทางด้านเกษตรกรรม

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของไทย

สุนัตรา ชุมเกต (2523 : อ้างในกรมการศึกษานิตยสาร 2529 : 6 - 7) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาของไทยไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านความคิดและทฤษฎีของนักการศึกษา มีอิทธิพลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านวิธีการสอน การบริหารโรงเรียน การจัดชั้นเรียน แบบเรียน หลักสูตร และอื่น ๆ
2. ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับการศึกษา สภาพแวดล้อมในแต่ละประเทศจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้จะสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับการจัดการศึกษา ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ประชากร สังคม เศรษฐกิจ การปกครองและการบริหาร ศาสนา วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมทางด้านสื่อมวลชนเพื่อการศึกษ
3. ปัจจัยทางด้านนโยบายของรัฐบาล นโยบายของรัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัย รวมทั้งนโยบายทางด้านการศึกษาที่กำหนดขึ้นใช้เป็นแนวทางในการบริหารประเทศใ้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลยุคนั้น ๆ ย่อมเปลี่ยนแปลงไปอันมีผลให้การจัดการศึกษาของชาติเปลี่ยนแปลงไปด้วย

นอกจากนี้ การสร้างภาพอนาคตทางการศึกษาสำหรับวางแผนการศึกษานั้น ดิลก บุญเรืองรอด (ดิลก บุญเรืองรอด 2530 : 33 - 36) ได้เสนอวิธีในการดำเนินการเพื่อให้ได้ภาพอนาคตทางการศึกษา เพื่อการวางแผนที่ชัดเจนไว้ 4 วิธี คือ

1. แหล่งข้อมูล แหล่งข้อมูลที่สำคัญเพื่อการนี้ที่สำคัญมี 3 แหล่ง คือ แหล่งแรก ได้แก่ ข้อมูลหรือสารสนเทศทั้งที่เป็นตัวเลขและไม่เป็นตัวเลขที่มีการจัดกระทำแยกแยะอย่างมีระบบซึ่งถือว่าเป็นแหล่งทฤษฎีที่จะสร้างภาพอนาคตที่จะนำมาใช้ได้ แหล่งที่สองคือ สิ่งที่มีผู้สร้างภาพอนาคตจัดรวบรวมขึ้นเพื่อเสริมกับแหล่งแรกเพื่อความสมบูรณ์ และแหล่งที่สามคือ ความเห็นของคนกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่เป็นผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
2. ประเภทของข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่จะนำมาใช้สร้างภาพอนาคต จำแนกออกเป็น 2 แหล่งข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการศึกษา และข้อมูลในระบบการศึกษา ซึ่งอาจจำแนกย่อยเป็นดังนี้

2.1 ข้อมูลสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ประกอบด้วย

- โครงสร้างครอบครัว
- ประชากรและคุณภาพชีวิต
- ความเป็นเมือง
- ทรัพยากร งบประมาณและอาหาร
- โครงสร้างทางการเมือง
- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- ประชากร
- การเพิ่ม - ลดของผู้เรียน
- เศรษฐกิจ
- การงบประมาณ
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- การสื่อสาร คมนาคม
- สิ่งแวดล้อมและมลภาวะ
- การศึกษา
- การพัฒนา
- ความร่วมมือระหว่างประเทศ
- ปัญหาสังคม

2.2 ข้อมูลในระบบการศึกษา ประกอบด้วย

- ปรัชญาการศึกษา
- กฎหมายการศึกษา
- นโยบาย
- ความต้องการทางการศึกษา
- การบริหารการศึกษา
- งบประมาณ
- หลักสูตร
- ผู้สอน
- ผู้เรียน
- การจัดการเรียนการสอน

- กระบวนการเรียนการสอน
- สื่อการเรียนการสอน
- การจัดกิจกรรม
- การบริหารงานบุคคล
- ผู้สำเร็จการศึกษา
- ภาวะการจ้างงาน
- นวัตกรรม

3. ลักษณะข้อมูล ลักษณะข้อมูลจากทุกประเภทควรมีลักษณะดังนี้

3.1 บรรยายหรืออธิบายสภาพปัจจุบันของเรื่องนั้น

3.2 ชี้ให้เห็นแนวโน้มในอนาคต

3.3 ชี้ข้อดีประการหรือเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

4. เทคนิค เทคนิคที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นวิธีการพยากรณ์และการสร้างภาพอนาคต ซึ่งอาจจำแนกได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

4.1 เทคนิคเชิงคุณภาพ เช่น เทคนิคเดลฟาย EDFR ตรวจสอบแนวคิด หรือแนวคิดการสัมพัทธ์ตามแนวการวิจัยเชิงอนาคตแบบสถิติผู้วางตัว (เป็นการสร้างภาพอนาคตแบบเล่าเรื่องราวในอนาคต บางทีเรียกว่าประวัติศาสตร์อนาคต (Future History) โดยมีประเด็นสำคัญ 2 ประเด็น คือ สิ่งต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงอย่างไร และมีกระบวนการอย่างไร โดยใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก แง่วิจัย และบางทีเป็นไปโดยภาคีผู้เกี่ยวข้อง นอกจากนั้นอาจจะรวมเทคนิคการสำรวจด้วยแบบสอบถามทั่วไป วิธีการประชุมปรึกษาหารือสามถ่วง (Estimate - Talk - Estimate) (Lewis, 1983) หรือวิธีการอื่น ๆ ที่จะไม่ได้อธิบายที่ด้วย ให้มองเห็นภาพอนาคตทางการศึกษาชัดเจน

4.2 เทคนิคเชิงปริมาณ เป็นเทคนิคที่มีการคำนวณเป็นตัวเลขการพยากรณ์และสร้างภาพอนาคตทางการศึกษา ทั้งจะต้องอาศัยข้อมูลที่เป็นตัวเลขที่เก็บไว้เรียบร้อยแล้ว ใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์และสถิติเพื่อหาแนวโน้มในอนาคต

4.3 เทคนิคผสม เป็นเทคนิคที่ใช้หลายเทคนิคพยากรณ์ในเรื่องเดียวกัน แต่ใช้เทคนิคที่ต่างกันของแต่ละเทคนิค เพื่อลดข้อบกพร่องของวิธีการใด ๆ (เกิดเป็นร้อยละ) เพื่อหาอำนาจการทำนายเฉลี่ยต่อไป

ภาพอนาคตทางการศึกษาที่จะนำมาใช้วางแผนการศึกษาจะต้องมีสาระจำแนกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เกี่ยวข้องกับทิศทางของทางการศึกษา กับส่วนที่เกี่ยวข้องกับเงื่อนไขหรืออิทธิพลต่อทิศทางนั้น ๆ

ส่วนที่เกี่ยวกับทิศทางที่สำคัญคือเป้าหมาย โดยเฉพาะเป้าหมายที่มีระยะยาว ซึ่งในการกำหนดเป้าหมายนี้โดยทั่วไปจะมีขอบเขตอย่างน้อย 8 ด้าน คือ

1. ด้านการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียน
2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
3. ด้านสถานที่เครื่องมือเครื่องใช้
4. ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี
5. ด้านสัมพันธชุมชน
6. ด้านบริหารองค์การ
7. ด้านการฝึกอบรมและการประเมินผล
8. ด้านโปรแกรมการเรียนการสอนและบริการต่าง ๆ

ดังนั้นสถานอนาคตที่จะใช้ในการกำหนดเป้าหมายระยะยาวทางการศึกษาจำเป็นต้องมีรายละเอียดครบถ้วนทั้ง 8 ด้าน แต่ละด้านจะต้องมีข้อมูลที่ชี้บ่งถึงความจำเป็นในเรื่องนี้ ๆ ในอนาคต และข้อมูลที่ชี้บ่งว่าความจำเป็นที่ปรากฏนี้มีความเป็นไปได้ตามสมควร เพราะจะช่วยให้สามารถกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้

สำหรับภาพอนาคตที่เป็นเงื่อนไขที่มีอิทธิพลต่อทิศทางนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการศึกษา (Context) ที่เกี่ยวกับสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งหากจะกำหนดออกมาในรูปของนโยบายและมาตรการที่จะทำให้เป้าหมายที่ระบุไว้บรรลุผล

การศึกษาอนาคตทางการศึกษาโดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา นั้น มีองค์ประกอบที่กล่าวจะพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ มาตรฐานการศึกษาของสถานี่อุดมศึกษา ซึ่ง ศ.ดร. วิจิตร ศรีสัจจาน (วิจิตร ศรีสัจจาน ย่างใน ญู ลุภัยพิษฐ์ 2530 : 29) ได้แบ่งองค์ประกอบออกเป็น 6 ด้านด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านปรัชญาหรือจุดมุ่งหมายและหน้าที่ของสถานี่
2. องค์ประกอบด้านคุณวุฒิ ประสบการณ์ และผลงานของอาจารย์ ทรัพยากร ทางด้านการเรียน อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ห้องสมุดและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ตามสภาพความจำเป็นของการให้การศึกษาในสาขาวิชาและวิชาชีพนั้น ๆ
3. องค์ประกอบด้านหลักสูตร และประสิทธิภาพการสอน
4. องค์ประกอบด้านการจัดการในรูปแบบและโครงสร้างของระบบบริหาร ภาวะผู้นำ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของคณาจารย์และนิสิต รวมทั้งระบบบริหารงานบุคคล

5. องค์ประกอบทางด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการด้วยตนเอง หอพัก สวัสดิการ อื่น ๆ รวมทั้งวินัยนักศึกษา

6. องค์ประกอบทางด้านสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของนักศึกษาและของสถาบัน ซึ่งประเมินจากผลทางด้านการศึกษาและผลงานวิจัยต้นค้ำของสถาบัน

จากแนวทางการศึกษาของภาคทางการศึกษาและเกณฑ์มาตรฐานของสถาบันอุดมศึกษา ผลที่จะสรุปได้ว่า ในการศึกษาถึงแนว โยภิศทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ในอนาคตจะต้องศึกษาใน 3 ส่วน คือ

1. สถานภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนเอง ประกอบด้วยสถานภาพความเป็นเจ้าของ ภูมิภาค ระยะเวลาในการดำเนินงาน สาขาและระดับที่เปิดสอน

2. ปัจจัยภายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนที่จะมีผลกระทบต่อแนว โยภิศ ในอนาคต คือ วัตถุประสงค์ของสถาบัน หลักสูตร อุปกรณ์การเรียนการสอนและอาคารสถานที่ อาจารย์และนักศึกษา

3. ปัจจัยภายนอกสถาบันที่มีผลกระทบต่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชน คือ ทบวงมหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษาอื่น สภาส่งเสริม เศรษฐกิจ และประชากรมหาวิทยาลัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับทิศทางหรือเป้าหมายในอนาคตนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลที่เป็นตัวกำหนดคือ สภาส่งเสริมและเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งทั้ง 2 ประการนี้ ก็มีอิทธิพลในทางทิศทางของการอุดมศึกษา และการอุดมศึกษาเองก็มีอิทธิพล เป็นตัวกำหนดส่งเสริมและเศรษฐกิจได้เช่นกัน

การศึกษาแนว โยภิศของเศรษฐกิจและสังคมไทยในอนาคตจึงเป็นแนวทางในการศึกษาทิศทางของการอุดมศึกษาในอนาคต โดยเฉพาะการอุดมศึกษา เอกชน เพราะ เอกชนมีความคล่องตัวในการดำเนินงานมากกว่ารัฐ จึงมีโอกาสที่จะพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศได้อย่างรวดเร็วและทันเวลา

สภาส่งเสริมธุรกิจไทยในอนาคต

การมองสภาส่งเสริมธุรกิจไทยในอนาคตนี้ ฝ่ายวิชาการ คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ฝ่ายวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน 2530 : 106 - 112) ได้ศึกษาถึงแนว โยภิศของสภาส่งเสริมธุรกิจและสังคมไทยใน 10 ปีข้างหน้าไว้ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจไทยในช่วง 5 - 10 ปีข้างหน้า จะพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ
ต่อไปนี้

1. ภาคเกษตรกรรม ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมมาแต่เดิม ภาคเกษตร
เป็นภาคที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยนับแต่อดีต เป็นพักมา แม้ว่าในช่วง
ระยะเวลาที่ภาคอุตสาหกรรมและบริการจะมีความสำคัญมากขึ้น แต่ภาคเกษตรก็ยังคงมีความ
สำคัญอยู่ เพราะเป็นภาคที่กำไรได้ ให้กับประเทศประมาณร้อยละ 40 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม
ทั้งหมด เป็นแหล่งที่ผลิตวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมหลายชนิด เป็นแหล่งที่มีการจ้างประมาณ
ร้อยละ 70 ของการจ้างงานทั้งประเทศ และเป็นตลาดของภาวผลิตสาขาอื่น ๆ ด้วย

จากการพิจารณาถึงพื้นที่เพาะปลูก วิธีการผลิต ผลผลิต และสภาพตลาดโลก พบว่า
ผลผลิตทางเกษตรของไทยขายแข่งในตลาดโลกไม่ได้ เพราะสินค้าเกษตรของไทยจะมีราคาสูง
กว่าสินค้าเกษตรจากประเทศที่ได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล ถ้ามีการลดราคาลง เพื่อให้
สามารถแข่งขันได้โดยปราศจากการช่วยเหลือจากรัฐ ผลรายได้จะตกอยู่กับเกษตรกรโดยตรง
เพราะในขณะที่ต้นทุนการประกอบการทุกอย่างสูงขึ้น แต่ราคาขายกลับมีแนวโน้มต่ำลง
เกษตรกรไทยก็คงจะอยู่ไม่ได้ และจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยส่วนรวมด้วย
ดังนั้น บทบาทของรัฐจะต้องเข้ามาช่วยเหลือให้จริงจังและมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการกำหนด
นโยบายการผลิตภาคเกษตร การสนับสนุนการส่งออกด้วยมาตรการต่าง ๆ ทั้งโดยทางตรงและ
ทางอ้อม

สรุปแล้ว ภาคเกษตรกรรมของไทยในช่วง 10 ปีข้างหน้านี้ อาจกล่าวได้ว่ามีู่ทางที่
ไม่ค่อยแจ่มใสสักเท่าไร ทั้งนี้เนื่องจากเหตุที่กลุ่มสมบูรณั้ได้รับการเพาะปลูกมีน้อยลง การใ้
ทุกในการผลิตที่สูงขึ้นทั้งในเรื่องของภาวขยายพื้นที่เพาะปลูกและการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และ
ที่สำคัญคือการกีดกันทางการค้าของประเทศคู่ค้าสำคัญ ๆ ของไทย ซึ่งนับวันจะรุนแรงยิ่งขึ้น
รวมทั้งความสนใจของประชาชนในอาชีพเกษตรกรรมลดน้อยลง ฉะนั้น แนวโน้มทางด้าน
เกษตรกรรมจะมีแนวโน้ม เป็นเกษตรกรรมก้าวหน้าหรือถึงอุตสาหกรรมมากขึ้น การขยายตัวภาค
เกษตรกรรมจะลดลงเมื่อเทียบกับด้านอุตสาหกรรม จะมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการผลิตแบบดั้งเดิม
มาใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ช่วย ซึ่งการใ้การศึกษาแก่ประชาชนจะมีบทบาทมาก โดยเฉพาะการ
ศึกษาในระดับอุดมศึกษา จะทำให้เข้าใจถึงระบบการเกษตรที่ทันสมัย กับการมีความเจริญก้าวหน้า
ทางวิทยาการของโลก ซึ่งจะส่งผลถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย

2. ภาคอุตสาหกรรม แต่เดิมนบทบาทของภาคอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างน้อยมาก
แต่ก็ยังมีบทบาทเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับ และมากยิ่งขึ้นในแต่เดิมนเวลา ระยะเวลา 5

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 มีเป้าหมายที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือที่เรียกกันว่า NICS ขึ้น ปัจจัยที่จะผลักดันให้อุตสาหกรรมมีการขยายมากขึ้น ทั้งในแง่ของชนิด คุณภาพและผลิตผลในขนาดมหึมา ปัจจัยทางด้านการศึกษา เทคโนโลยี และพัฒนาการทางการเมืองและรัฐบาล โดยมีวิธีการที่จะพัฒนาได้ 2 แนวทางคือ

1. เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมที่แปรรูปผลิตผลทางการเกษตร
2. เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมหนักหรืออุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน เช่น การแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติ และอุตสาหกรรมที่ผลิตเป็นพลังงาน เป็นต้น

แนวทางที่จะเป็นไปได้ในช่วง 10 ปีข้างหน้าคือ การพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมซึ่งจะมีจำนวนกว่าร้อยละ 90 ของอุตสาหกรรมทั้งหมด ทั้งนี้เพราะการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมใช้ประสิทธิภาพ และสามารถเติบโตขึ้นในระยะเวลาสั้น เป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากมีคุณสมบัติที่สอดคล้องต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมระยะยาว ส่วนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ก็เป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า ซึ่งถ้าลดการใช้วัตถุดิบจากต่างประเทศได้มาก ย่อมจะมีผลทำให้ประหยัดเงินตราต่างประเทศได้มากเช่นเดียวกัน

ในด้านผลผลิตอุตสาหกรรม ประเภทของอุตสาหกรรมที่คาดว่าจะขยายตัวในอัตราที่สูงและมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วง 3-5 ปีข้างหน้า ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล รวมทั้งอุตสาหกรรมโรงงานและอิเล็กทรอนิกส์

อุตสาหกรรมที่ขยายตัวในอัตราสูงสุดในปัจจุบันก็คือ อุตสาหกรรมหมวดเครื่องจักร อุปกรณ์ และอิเล็กทรอนิกส์ สินค้าสำคัญในหมวดนี้ก็คือ อุปกรณ์ไฟฟ้าในรถยนต์ แสงวงจรไฟฟ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น แต่ในช่วง 5 - 10 ปีข้างหน้า หากปริมาณก๊าซธรรมชาติ ที่ขุดพบสามารถนำมาใช้ได้อย่างสม่ำเสมอแล้ว อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์อาจมีการขยายตัวที่สูงกว่าอุตสาหกรรมเครื่องจักรอุปกรณ์

การที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้มีความสำคัญกันในอนาคต ย่อมจะเป็นเครื่องยืนยันได้อย่างดีว่า ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรมที่ใช้ช่างฝีมือและแรงงาน รวมทั้งเทคโนโลยีการผลิตที่สูงขึ้น และบทบาทโครงการอุตสาหกรรมขนาดใหญ่นับแต่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออกเกิดขึ้นจริง ก็จะเป็นตัวบ่งชี้ปัจจัยที่จะทำให้อุตสาหกรรมขนาดย่อมขยายตัวในภาคอุตสาหกรรมเพิ่มสูงขึ้นไปอีก โดยเฉพาะในแง่ของการใช้เครื่องมือเครื่องจักรหรือเทคโนโลยีระดับสูงแทนช่างฝีมือและแรงงาน

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาอุตสาหกรรมก็คือ กำลังคนที่เป็นช่างฝีมือ วิศวกร รวมทั้งบรรดานักวิทยาศาสตร์ทั้งหลาย ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการพัฒนา นอกจากจะขึ้นกับนโยบายของรัฐบาลแล้ว ยังขึ้นกับคุณภาพและปริมาณของบุคลากรทางด้านนี้ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเป็นกำลังที่สำคัญที่จะผลิตคนที่มีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ออกสละสิ่งที่เป็นสถาบันที่มีความคล่องตัว ใฝ่หาดี เฝ้ายาน จะสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและทันกับความต้องการของประเทศ

3. การว่างงาน จากคาดคะเน พบว่าอัตราการว่างงานมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ โดยในปี พ.ศ. 2533 อัตราการว่างงานมีอยู่ร้อยละ 9.3 ในปี พ.ศ. 2538 , 2543 และ 2548 อัตราการว่างงานจะเพิ่มเป็นร้อยละ 10.5 ร้อยละ 11.7 และร้อยละ 13.0 ตามลำดับ มีข้อน่าสังเกตว่า แม้ว่าอัตราการเพิ่มประชากรจะลดลง แต่แนวโน้มการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ และระดับอุดมศึกษามีแนวโน้มสูงขึ้นตลอดเวลา ทั้งนี้ อาจเกิดจากการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ เหล่านี้ ยังไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว

สรุปแล้ว สภาพเศรษฐกิจของไทยในอนาคต จะมีแนวโน้ม เป็นเศรษฐกิจแบบสังคมอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น ความสำคัญของภาคเกษตรจะลดลง ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมและบริการจะเข้ามาแทนที่ อุตสาหกรรมที่จะเข้ามาแทนที่ภาคสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และปุ๋ย อุตสาหกรรมเครื่องอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ การที่ภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีความสำคัญทดแทนภาคเกษตรนี้ จะมีผลต่อการอุดมศึกษาอย่างมาก เพราะต้องผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพเหมาะสม และสอดคล้องกับภาวะเปลี่ยนแปลงในอนาคต การค้าระหว่างประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นการค้าทางพาณิชย์ทางปัญญามากขึ้น อันเนื่องมาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และความต้องการที่จะทำให้ประเทศของตนได้เปรียบในเชิงการค้ากับประเทศคู่ค้า เรื่องเทคโนโลยีจึงมีความสำคัญมากขึ้น และจะต้องเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศจึงต้องมีการคิดค้นพัฒนา มิใช่รับมาอย่างใดก็ใช้ไปอย่างนั้น ดังนั้น บทบาทของสถาบันอุดมศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องนี้

สภามสังคมไทยในอนาคต

ลักษณะสังคมไทยดั้งเดิม เป็นสังคมเกษตรกรรมแบบยังชีพ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำไร่ทำนา ทำป่าไม้ เลี้ยงสัตว์และประมง การเปลี่ยนแปลงวิถีแห่งการดำรงชีวิตไปสู่การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมและบริการ เริ่มปรากฏชัดเมื่อไม่กี่ทศวรรษที่ ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอาจสรุปได้ 2 ประการ คือ

ประการแรกเกิดจากข้อจำกัดและความขาดแคลนในการทำอาชีพเดิม โดยมีสาเหตุจากอัตราการเพิ่มจำนวนสมาชิกในครอบครัว เพราะเป็นผลทำให้ที่ดินซึ่งครอบครัวเคยมีอย่างเพียงพอเริ่มไม่พอแบ่งปันกัน เกิดความขาดแคลนขึ้น ประการที่สองเกิดจากสิ่งล่อใจทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมหรือการดำรงชีวิตแบบใหม่ที่ได้รับตัวอย่างจากสังคมตะวันตก ซึ่งรวมทั้งการแพร่ขยายของเทคโนโลยีด้วย

จากการพิจารณาถึงโครงสร้างประชากร การกระจายตัวและการย้ายถิ่น ระบบความสัมพันธ์ทางสังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจริยธรรม ทวีตวิทยาการชนชาติ และสิ่งแวดล้อม และการศึกษา ซึ่งมีอิทธิพลที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทย พอสรุปได้ว่า ลักษณะของสังคมไทยในอนาคตจะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น สาเหตุสำคัญก็เนื่องมาจากจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น และมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากสังคมเกษตรที่เรียบง่าย เป็นสังคมอุตสาหกรรม และบริการตามแบบอย่างตะวันตก การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้สถาบันครอบครัวกับบทบาทในครอบครัวลดน้อยลง ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวก็ลดน้อยลงไปด้วย ปัญหาสำคัญ ๆ ก็ยังคงมีอยู่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการอพยพย้ายถิ่น การเสื่อมโทรมของทวีตวิทยาการชนชาติก็ตาม ส่วนด้านการศึกษาจะมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขทางสังคมในอนาคตในทุกระดับการศึกษา และประชาชนจะมีโอกาสได้รับการศึกษาจากระบบการสอนทางไกลมากขึ้น สำหรับด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรมดั้งเดิมนั้น สิ่งที่ยังคงเป็นหลักยึดในการดำรงชีวิตของคนไทยต่อไป น้อม ๆ กับผสมผสาน และปรับตัวเข้ากับอารยธรรมตะวันตก

การเปลี่ยนแปลงสภาพของสังคมไทยในช่วง 5 - 10 ปีข้างหน้า จะมีผลต่อสถาบันการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับกระบวนทัศน์แบบทางสังคมในระดับที่เล็กที่สุดคือ ครอบครัว ทั้งนี้เพราะ สถาบันครอบครัว กับบทบาทที่แตกต่างไปจากอดีต และหากยอมรับกันว่าครอบครัว เป็นสถาบันที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากรและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ๆ ของสังคมแล้ว สถาบันการศึกษาจะต้องรับ

ภาวะนโยบาย เสริมสร้างบทบาทของสถาบันครอบครัว พร้อมกับแก้ไขปัญหาด้านสังคมอื่น ๆ รวมทั้งให้ความรู้ในเรื่องของการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทยในขนาดต เป็นปัจจัยที่ทำให้สถาบันการศึกษาต่าง ๆ เช่นตัว เพื่อเตรียมพร้อมที่จะรับความเปลี่ยนแปลงลักษณะเกิดขึ้น โดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันที่มีบทบาทในการผลิตบัณฑิตของประเทศ จากภาพรวมของแนวทางของการจัดการอุดมศึกษาไทย ในขนาดตตามที่เสนอของนักการศึกษาและนักวิชาการแขนงต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2531 : 95 - 96) พอสรุปได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับอุดมศึกษาดูจะมุ่งสร้างวิจากรูปแบบ ความยืดหยุ่น เริ่มสร้างสวัสดิภาพความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาของสังคมไทย เพื่อหาที่มาและแนวทางแก้ไขและพัฒนาสังคม ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการวางจุดมุ่งหมายที่จะสร้างโดยภาพของทั้งชาวมุขยของประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาสังคมไทยในอนาคต มิใช่การผลิตผู้เชี่ยวชาญได้รับกับความต้องการในสาขาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคตแต่เพียงอย่างเดียว

2. การให้การศึกษาเพื่อสร้างผู้เชี่ยวชาญโดยสาขาวิชาต่าง ๆ ยังจะต้องมีอยู่ แต่ลักษณะการจัดการเรียนการสอนควรจะต้องกว้างไกลให้ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงเร็วมากขึ้นเรื่อยๆ วิชาความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับภาคปฏิบัติ อันจะเป็นการทำให้การศึกษามีความหมายมากขึ้น ไม่ใช่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ เป็นไปได้และความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสังคมและท้องถิ่น

3. การศึกษาระดับอุดมศึกษาดูจะเน้นการสร้างสำนึกและทัศนคติให้แก่บัณฑิตศึกษาในอันที่จะออกไปใช้ความรู้วิชาการต่าง ๆ ที่เรียนมาเพื่อรับใช้สังคม มีคุณธรรม ต้อรับผิดชอบ เสียสละ เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซื่อสัตย์ ซ้ายม อุดมและตรงต่อเวลา การพัฒนาในด้านทัศนคติและจริยธรรม เหล่านี้ อาจไม่สามารถทำได้โดยจุดประสงค์โดยสมบูรณ์ เนื่องจากทัศนคติและอุปนิสัยหลาย ๆ ประการ มักจะเป็นผลสะท้อนของการเลี้ยงดูอบรมของครอบครัว โรงเรียน และสังคมที่แวดล้อมบุคคลเหล่านั้นในวัยเยาว์ อย่างไรก็ดี การให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษายังคงจะต้องมีเป้าหมายที่จะเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพเหล่านี้ให้มากยิ่งขึ้น

ส่วนรูปแบบการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้ง แนวคิดสำนึกในบุญดีงไปใ้ในทางการให้สิทธิและเสริมพลังแก่สถาบันอุดมศึกษาภาคอื่น เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาที่มีลักษณะที่เสริมสร้างและพัฒนาทั้งชาวมุขยของประเทศให้มีความวิเริ่มสร้างสวัสดิภาพ มีวิจากรูปแบบ มีคุณธรรมและจริยธรรม และมีทักษะวิชาชีพที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรับใช้ชุมชนและสังคมท้องถิ่น

การให้วิเคราะห์และเสวิภาพในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา
จะแยกได้เป็น 2 ประการคือ

1. อิศวภาพในการดำเนิการกิจของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจจะแยกออกเป็น
อิศวภาพในการบริหารงานบุคคลภายในสถาบัน จะทำให้สถาบันสามารถดึงดูดวิทยากรที่มี
ความรู้ความสามารถสูงให้อยู่กับสถาบันได้ และอิศวภาพในการบริหารการเงิน ทำให้การ
จัดสรรเงินเพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ คล่องตัวตามความต้องการของสถาบัน

2. เสวิภาพทางด้านวิชาการ อาจพิจารณาได้ 2 ประเด็นย่อย ๆ คือ เสวิภาพ
ทางด้านการศึกษาเกณฑ์หลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้อำนาจช่วยต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้
ตอบสนองและรับใช้ชุมชนได้อย่างรวดเร็วและทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเสวิภาพในการสอน การวิจัย และการพัฒนาสถาบัน เพื่อ
ความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา

จากการสัมมนา เรื่อง แนวทางพัฒนาวิชาการของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในทศวรรษ
หน้า ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 26 - 27 กันยายน 2531 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดย
ทบวงมหาวิทยาลัยร่วมกับสมาคมสถาบันอุดมศึกษา เอกชนแห่งประเทศไทย เป็นผู้จัด ได้มีการ
อภิปรายเรื่อง กิจทางของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนในทศวรรษหน้า โดยมีผู้ร่วมอภิปราย คือ
ศาสตราจารย์ป๋วย จัย บุณชาติ ดร.ไสว สุทธิพิทักษ์ ดร.อานวย ทะนิงห์แก้ว โดยมีนายสุทธิ
ลวีรัตน์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย สรุปได้ความว่า

กิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ควรจะ

1. เน้นคุณภาพของการศึกษา เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้มีความจริงจัง ๆ และ
สร้างศรัทธาในหมู่ประชาชน เชื่อเป็นการพิสูจน์ว่าเป็นการลงทุที่คุ้มค่า
2. เน้นในด้านพันธกิจของการศึกษามากกว่าผลกำไร คือเน้นการผลิตทรัพยากร
มนุษย์ให้สังคมมากกว่าผลกำไร ที่กำไรให้กับประชาชน เน้นประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด
3. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนต้องแสวงหาพื้นที่และความรับผิดชอบเฉพาะตัวมากขึ้น
ไม่จำเป็นต้องเลียนแบบมหาวิทยาลัยของรัฐ
4. สถาบันอุดมศึกษา เอกชน ควรขอแรงค์แสวงหาทรัพยากรและเงินอุดหนุนจก
ขึ้น เพราะไม่ได้รับเงินอุดหนุนจกรัฐ และทบวงมหาวิทยาลัยควรจัดกองทุนให้สับกับอุดมศึกษา
เอกชนผู้เข้มได้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้เป็นเงินอุดหนุนเงินในการพัฒนาสถาบัน
5. สถาบันอุดมศึกษา เอกชนควรสร้างกิตติบัตที่กว้างไกล มีเกียรติศรี มีคุณภาพ และ
นิเทศาที่ต่ำกว่าหรือทัดเทียมกับสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ทั้งในและนอกประเทศ

ซึ่งความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับ

1. นโยบายของรัฐบาล จะต้องกำหนดอย่างแน่ชัดว่าจะให้โอกาสแก่สถาบันอุดมศึกษาเอกชนอย่างไร

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชน มีความสามารถที่จะรับโอกาสและนโยบายที่รัฐให้ มาปฏิบัติได้แค่ไหน และมีแนวทางอย่างไรที่จะทำให้การศึกษาไทยมีเอกภาพ เนื่องจากมีหลายหน่วยงานในการรับภาระการจัดการศึกษา โดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา

3. กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ ควรจะเอื้ออำนวยให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีความคล่องตัว และมีขีดความสามารถที่จะดำเนินการ ไปข้างหน้าได้และกฎต่าง ๆ ต้องปรับปรุงให้ทันสมัยและส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

4. การบริหารของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ทั้งการบริหารทั่วไปและการบริหารงานวิชาการ จะต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและยึดเป้าหมาย นโยบายรัฐที่ชัดเจนเป็นแนวทาง

5. ควรมีความร่วมมือกันทางวิชาการระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน รวมทั้งระหว่างประเทศด้วย เพื่อจะทำให้เกิดความก้าวหน้าทางวิชาการมากยิ่งขึ้น

และจากเอกสารสรุปประเด็นอภิปรายจากการประชุมแบบ สัมมนา เรื่อง สำระสำคัญของแผนอุดมศึกษาระยะยาว ที่ศึกษา ได้กล่าวถึงสถานภาพและปัญหาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนไว้ว่า

1. คุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน โดยเฉพาะในต่างจังหวัด เป็นปัญหาสำคัญ ควรจะได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผล ซึ่งยังไม่มีชัดเจนถึงในด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพการบริหาร และการรูงใจนักศึกษาให้มาเรียน ในสถาบันต่างจังหวัด

2. ควรพิจารณาถึงภาวะการแข่งขันในระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในเขตภาค ซึ่งอาจนำไปสู่การยุบเลิกสถาบันบางแห่ง โดยเฉพาะในต่างจังหวัด

3. ในเรื่องการเก็บภาษีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน อาจไม่เหมาะสม เพราะโดยกฎหมายที่กำหนดในเรื่องนี้ มีมาตรการควบคุมในเรื่องการดำเนินงานอยู่

สรุปแล้ว ในภาพรวมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในภาคเหนือ จะต้องพิจารณาว่า มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เช่น ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงของสถาบันเศรษฐกิจและสังคมไทย ในเขตภาคเมื่อเป็นเช่นนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรมีทิศทางในการจัดการศึกษาอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เหล่านี้ สิ่งที่ต้องพิจารณาคือ

1. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจะมีรูปแบบอย่างไร เพื่อที่จะทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน อาทิเช่น เรื่องของความเป็นเจ้าของ รูปแบบใดที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานคล่องตัวและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2. สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจะดำเนินการอย่างไร เพื่อให้สถาบันฯ ได้พัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ ควรจะมีการบริหารอย่างไร เพื่อที่จะทำให้สถาบันฯ มีคุณภาพ

3. ทำอย่างไรจึงจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาเอกชนดำเนินการต่อไปได้โดยไม่ขาดทุน ควรจะมีการจัดการลงทุนอย่างไรในการพัฒนาคุณภาพของสถาบันฯ

4. เมื่อสถานการณ์ธุรกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไป สถาบันอุดมศึกษาเอกชนจะช่วยแก้ปัญหาหรือส่งเสริมทางด้านนี้ได้อย่างไรบ้าง สถาบันอุดมศึกษาเอกชนควรจะมีบทบาทอย่างไร ควรจะจัดการเรียนการสอนในสาขาใด

ดังนั้น ในการศึกษาทิศทางของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในอนาคต จึงควรพิจารณาศึกษาในเรื่อง

1. ความเป็นเจ้าของ
2. การบริหาร
3. การลงทุน
4. ความก้าวหน้าทางวิชาการ
5. แอกลักษณ์ของสถาบันฯ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ในเรื่องของความเห็นของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สวทศ โปธิสุท (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พัฒนาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า จุดกำเนิดของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เกิดจากการที่ขาดแคลนที่เรียนระดับอุดมศึกษา ทำให้เอกชนเริ่มก้าวร่งขอร่วมจัดการศึกษาในระดับดังกล่าว โดยเริ่มจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ต่อมาได้มีการปรับปรุงเพื่อให้การจัดการศึกษาได้ขยายตัวมากขึ้นและตนเองตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จึงได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ. 2522 การบริหารงานภายในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นไปตามหลักการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ส่วนเองก็ร่วมมือ ๆ รัฐเปิดกว้างให้เอกชนเป็นผู้จัดได้อย่างอิสระ โดยความรับผิดชอบของรัฐจะเห็นในเรื่องของความมั่นคง มาตรฐานการศึกษาและคุณภาพของบัณฑิตเป็นหลัก และแนวโน้มของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนนั้น จะเริ่มปฏิบัติการกิจอื่น ๆ เพิ่มขึ้น มิใช่เน้นแต่ภารกิจด้านการสอนอย่างเดียวเหมือนเดิม ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละสถานศึกษาเป็นหลักสำคัญ ส่วนบทบาทต่อการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศนั้น ถ้าสถาบันอุดมศึกษาเอกชนได้พัฒนาถึงมาตรฐานสากล จะช่วยในการพัฒนาอุดมศึกษาของประเทศได้มากยิ่งขึ้น

จุดมุ่งหมาย บทบาท หน้าที่ และภาระดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ประวีร์พรรณ โปธิกระจ่าง (2521) ได้ศึกษา บทบาทในการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคมและการถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงในด้านการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังต่อบทบาทในด้านการสอนอยู่ในระดับสูง อาจารย์มีความเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงในด้านการวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้ ปัญหาในด้านการสอนก็อาจเป็นเพราะวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ ยังมีสภากาชาดในด้านการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทางวิชาการยังไม่ดีนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาในด้านวิชาการ วิทยาลัยเอกชนประสบปัญหาในด้านการสรรหาผู้สอนประจำ และผู้สอนเพิ่มเติมที่มีคุณภาพและประสบการณ์สูง

สำหรับปัญหาด้านการวิจัยนี้ ผู้บริหารอาจยังไม่เข้าใจถึงปัญหาของการอุดมศึกษาในส่วนของ การทำหน้าที่ด้านตัววิชาการใหม่ ๆ เพื่อสังคม อาจารย์มีความเห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงปาน กลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ส่วนการบริหารทางวิชาการแก่สังคม อาจารย์มีความ เห็นต่อบทบาทที่เป็นจริงต่ำ และมีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง

ศรีสุภา สหชัยเสรี (2524) ได้ศึกษาถึงการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการ ดำเนินงานของวิทยาลัย เอกชน ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิทยาลัย เอกชนที่มีการ แข่งขันกันมากขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์ทางการตลาดเข้ามาช่วย วิทยาลัย เอกชนต้องมีการ ปรับปรุงอยู่เสมอ การกำหนดนโยบาย การวางแผน ตลอดจนการดำเนินงานภายในวิทยาลัย เอกชนสามารถใช้แนวคิดที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมาประยุกต์กับการจัดการศึกษา เพื่อให้ได้ มาตรฐาน เพื่อ มีความพร้อมทั้งทางด้านคณาจารย์ การบริหารงานและปัจจัยอื่น ๆ และความ พร้อมทางด้านตัวนักศึกษา การใช้กลยุทธ์ทางการตลาดในการดำเนินงานโดยยึดถือแนวความคิด ที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ก่อให้เกิดประโยชน์ในการบริหารงานและเพื่อการแข่งขัน โดย เฉพาะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ทาง การตลาดเป็นเรื่องของค่าใช้จ่ายและค่าลงทุน

สมหมาย จันทรเรือง (2529) ได้ศึกษาถึง เป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัย เอกชนในประเทศไทย พบว่า

1. เป้าประสงค์ด้านการสอนและการผลิตบัณฑิต มหาวิทยาลัยเอกชนมุ่งจัดการ เรียนการสอน 3 ด้าน คือ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยมีจุดเด่นที่สาขา บริหารธุรกิจ แนวโน้มของสาขาวิชาในอนาคตขึ้นอยู่กับความต้องการของสังคม นอกจากนี้ยังมี เป้าประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพบัณฑิตและขยายการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา
2. เป้าประสงค์ด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยเอกชนมุ่งทำการวิจัยประยุกต์และการ วิจัยสถาบัน เพื่อนำประโยชน์ด้านการศึกษาไปปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารสถาบัน การสนับสนุนภารกิจด้านต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยเอกชนให้เกิดประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. เป้าประสงค์ด้านบริการทางวิชาการแก่สังคม มหาวิทยาลัยมุ่งพัฒนาชุมชนและ สร้างความเท่าเทียมกันของสังคม โดยมีการจัดกิจกรรมร่วมกันของสถาบัน คณาจารย์ และ นักศึกษา

4. เป้าประสงค์การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ มุ่งรักษามรดกทางวัฒนธรรม และการรักษาความเป็นเอกลักษณ์ของไทย จัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมเพื่อเป็นสื่อกลางการจัดกิจกรรม ส่งเสริมวัฒนธรรม จัดทำเอกสารเผยแพร่และจัดตั้งหอสมุดไทย เพื่อรวบรวมความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมของชาติ

กฤษวี คำชาย (2531) ได้ศึกษาและวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของวิทยาลัยเอกชนใน การพัฒนาประเทศ จำนวน 11 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า การจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตรของ สถาบันอุดมศึกษา เอกชนมุ่งที่จะสนองความต้องการของชุมชน โดยเฉพาะความต้องการด้าน ตลาดแรงงาน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษา เอกชนจึงพยายามที่จะจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุ จุดมุ่งหมายดังกล่าว

สภาพแวดล้อม

สมบัติ วัจนะสาริกากุล (2524) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ตามทัศนะของนักศึกษา อาจารย์และผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษา อาจารย์ และผู้ บริหารมีทัศนะต่อสภาพแวดล้อมของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อาจารย์และผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน เห็นด้วยอย่างมากต่อการจัด สภาพแวดล้อมในด้านอาคารเรียนการสอน และมีความเห็นว่าอาจารย์ประจำมีความรู้ความ สามารถในวิชาที่สอน อาจารย์มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ในการเรียนการสอน เนื้อ หาของหลักสูตรมีความต่อเนื่องและความสัมพันธ์กันดี ตำรา เอกสารประกอบการเรียนได้ มาตราฐาน สำหรับทัศนะต่อสภาพแวดล้อมด้านการบริหารพบว่า อาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน เห็นด้วยต่อระบบการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้บริหารเห็น ด้วยกับระบบการบริหารงานในด้านต่าง ๆ อย่างมาก

นโยบายและการบริหาร

เกศ วัลโกสม (2522) ได้ศึกษาดังโครงสร้างของระบบบริหารมหาวิทยาลัย และ ศึกษาหาแนวโน้มนโยบายการศึกษาในด้านต่าง ๆ 5 ด้าน ของวิทยาลัยเอกชน พบว่า โครงสร้างของ ระบบบริหารมหาวิทยาลัยของวิทยาลัยเอกชน ไม่แตกต่างไปจากมหาวิทยาลัยของรัฐ และตามความ

คิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ลำดับความสำคัญของงานบริหารการศึกษา ได้แก่ งานบริหารกิจกรรมนักศึกษา งานบริหารวิชาการ งานบริหารบุคลากร งานบริหารธุรการ การเงิน และบริการอื่น ๆ และงานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชนตามลำดับ แต่อาจารย์ประจำเห็นว่า งานบริหารธุรการ การเงิน และบริการต่าง ๆ มีความสำคัญที่สุด

คำนิ้ง แสงทรัพย์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารและคณาจารย์ในสถานับอุดมศึกษาเอกชน ต่อการปฏิบัติงานที่เป็นจริงและที่ต้องการของคณะกรรมการเลขาธิการของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า ทักษะของผู้บริหารและคณาจารย์ต่อการปฏิบัติงานที่เป็นจริงและที่ต้องการของคณะกรรมการพิจารณาหลักสูตร และคณะกรรมการรับรองมาตรฐานการศึกษา ของคณะกรรมการสอบไล่ภายนอก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้บริหารและคณาจารย์ยังไม่เข้าใจนโยบายการปฏิบัติงานการพิจารณาหลักสูตร การรับรองมาตรฐานการศึกษาและการวัดผลการศึกษาเท่าที่ควร

ค่าใช้จ่ายและการลงทุน

ในเรื่องของต้นทุนการผลิตนักศึกษา รัชนี ศีตะนันท์ (2526) ได้ทำการศึกษาต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัวของวิทยาลัยการค้า ระหว่างปีงบประมาณ 2522 - 2524 พบว่า ในปีงบประมาณ 2522 - 2524 ต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัวเท่ากับ 5,807.25 บาท 6,033.17 บาท และ 6,130.79 บาท ตามลำดับ จากการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัว สาขาสังคมศาสตร์ระหว่างวิทยาลัยการค้ากับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยประจำปีงบประมาณ 2522 พบว่า ต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัว สาขาสังคมศาสตร์ วิทยาลัยการค้าต่ำกว่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กล่าวคือ สาขาสังคมศาสตร์ วิทยาลัยการค้า มีต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัวเท่ากับ 5,708.25 บาท และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัวเท่ากับ 15,187 บาท ผลจากการวิเคราะห์ในรายละเอียด พบว่า ต้นทุนการผลิตนักศึกษารายหัวโดยหมวดเงินเดือน เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้สาขาสังคมศาสตร์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีต้นทุนรายหัวสูงกว่าของวิทยาลัยการค้า เนื่องจากสาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีจำนวนอาจารย์ประจำและบุคลากรมากกว่าจำนวนอาจารย์ประจำ และบุคลากรของวิทยาลัยการค้า ในสาขาเดียวกัน และจำนวนนักศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยน้อยกว่าจำนวนนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์วิทยาลัยการค้า

อาจารย์

เจิมจันทร์ ทองวิวัฒน์ (2522) ได้ทำการศึกษาอาจารย์ประจำระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยเอกชน 4 แห่ง และมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง พบว่า

1. อาจารย์ประจำของวิทยาลัยเอกชนจำนวน 110 คน มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่วนรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยแยกเป็นพวกที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง จำนวน 35 คน ที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปานกลาง จำนวน 56 คน และที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่ำ จำนวน 19 คน

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำวิทยาลัยเอกชนอยู่ในระดับสูงคือ เพื่อนร่วมงานและปริมาณงานในหน้าที่รับผิดชอบ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานค่อนข้างต่ำ คือ โอกาสก้าวหน้าในการทำงานและความมั่นคงในการทำงาน

3. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 224 คน มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยส่วนรวมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยแยกเป็นพวกที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูง จำนวน 85 คน พวกที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานปานกลาง 105 คน และพวกที่มีขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่ำ จำนวน 34 คน

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับสูงคือ ปริมาณงานในหน้าที่รับผิดชอบ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลทำให้ระดับขวัญและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ คือ ผู้บังคับบัญชาด้วยเงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

5. อาจารย์ประจำวิทยาลัยเอกชนมีความเห็นว่า อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ โอกาสความก้าวหน้าในการทำงาน และความมั่นคงในการทำงาน

6. อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยของรัฐมีความเห็นว่า อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่สำคัญคือ ผู้บังคับบัญชาด้วยเงินเดือนและสิทธิผลประโยชน์ต่าง ๆ

สุดา จารุประกร (2523) ทำการศึกษาเปรียบเทียบว่าสมาชิกสมาคมศึกษาเอกชนแต่ละแห่ง ได้สร้างสิ่งจูงใจที่เป็นการบำรุงรักษาและพัฒนาอาจารย์ประจำมากน้อยเพียงใด พบว่า สมาคมอุดมศึกษาเอกชนจัดสวัสดิการที่จ่ายเป็นเงินให้อาจารย์ประจำหมดจำนวน 22

ประเภท สถาบันที่จัดให้มากที่สุดจำนวน 13 ประเภท น้อยที่สุดจำนวน 5 ประเภท ส่วนสวัสดิการไม่จ่ายเป็น เงินสถาบันอุดมศึกษา เอกชนจัดให้ทั้งหมดจำนวน 13 ประเภท สถาบันที่จัดให้มากที่สุดจำนวน 11 ประเภท น้อยที่สุดจำนวน 7 ประเภท ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า สถาบันอุดมศึกษาเอกชนให้ความสำคัญกับสวัสดิการที่ไม่จ่ายเป็น เงินมากกว่าสวัสดิการที่จ่ายเป็น เงิน ซึ่งตรงข้ามกับความต้องการสวัสดิการของอาจารย์ประจำ เนื่องจากอาจารย์ประจำส่วนใหญ่มีความต้องการสวัสดิการที่จ่ายเป็น เงิน โดยเฉพาะเงินที่จ่ายเมื่อปฏิบัติงานนอกเหนือจากงานสอน เช่น ค่าคุมสอบ ค่าตรวจข้อสอบเพิ่มเติมมากเป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 35.32 เรื่องการสวัสดิการที่จ่ายเป็น เงินประเภท เงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ เช่น เงินกู้ เงินยืม เงินช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล เพิ่มเติมมาเป็นอันดับที่สองคิดเป็นร้อยละ 28.05 และต้องการสวัสดิการที่ไม่จ่ายเป็น เงินประเภทบริการด้านเศรษฐกิจ เช่น กู้ยืมอาศัย การคมนาคมมากเป็นอันดับที่สามคิดเป็นร้อยละ 16.01

สนธิ ศษลิกษ์ (2524) ได้ศึกษาถึงความพึงพอใจในการทำงานของอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน 10 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ส่วนเหตุผลที่ก่อให้เกิดความไม่พอใจในการทำงาน คือ เงินเดือนและสวัสดิการ เนื่องจากแนวโน้มค่าครองชีพในปัจจุบันที่สูงขึ้นทำให้รายได้ไม่เพียงพอในการดำรงชีวิตในสังคม ทำให้อาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนลาออกไปประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีกว่า

นพ ศรีบุญยาศ (2526) ได้ทำการศึกษา เรื่องสภาพทางของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนพบว่า

1. อาจารย์ประจำของสถาบันส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 มีระดับการศึกษาหรือคุณวุฒิปริญญาตรี ร้อยละ 41 มีคุณวุฒิปริญญาโท และร้อยละ 2 มีคุณวุฒิปริญญาเอก
2. อาจารย์ประจำของสถาบันผู้มีระยะเวลาการทำงานในสถาบันตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 36.3 รองลงมาได้แก่ อาจารย์ที่มีระยะเวลาในการทำงานที่ต่ำกว่า 1 ปี, 1 - 2 ปี, 2 - 3 ปี, และ 3 - 4 ปี ตามลำดับ
3. อาจารย์ประจำส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 77.1 เป็นอาจารย์ประจำที่ทำหน้าที่ด้านการสอนและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาของสถาบันเป็นหลัก ส่วนอาจารย์ประจำอีกส่วนหนึ่งคือ ร้อยละ 13.7 ทำหน้าที่ด้านบริหารงานในสถาบันด้วย เช่น หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าภาควิชา หรือคณบดี เป็นต้น

4. เรื่องของการศึกษาการฝึกอบรมหรือดูงานด้านเคมีวิเคราะห์ พบว่า ร้อยละ 27.4 ของอาจารย์ประจำได้รับการศึกษาดูงานทางวิชาซึ่งอาจารย์ภายในประเทศ และร้อยละ 7.4 ของอาจารย์ประจำได้รับจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 68.6 ของอาจารย์ประจำต้องการที่จะศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนความรู้และคุณวุฒิของตนเอง

5. อาจารย์ประจำร้อยละ 16.6 เคยได้รับเชิญไปทำหน้าที่ที่บริการชุมชนทางด้านวิชาการจะมีได้รับเชิญไปสอนหรือบรรยายในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ อาจารย์ประจำร้อยละ 15.7 ทำงานจริง ร้อยละ 8.3 เคยเสนอรายงานต่อที่ประชุมวิชาการ ร้อยละ 15.1 เขียนบทความทางวิชาการ ร้อยละ 14.8 ส่วนตำราหรือเอกสารประกอบการสอนและร้อยละ 6.9 ทำงานแปลเอกสาร นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 80 ของอาจารย์ประจำได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ที่อาจารย์ที่ปรึกษา ร้อยละ 23.4 เป็นอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมเสริมหลักสูตร ร้อยละ 20.6 เป็นกรรมการวิชาการของคณะ และร้อยละ 7.7 เป็นกรรมการวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ตนสังกัดอยู่

6. เกี่ยวกับสิทธิของอาจารย์ประจำ พบว่า ร้อยละ 22.3 ของอาจารย์ประจำในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้ง 10 แห่ง ได้รับเงินเดือนมากกว่า 6,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 14.6 ได้รับเงินเดือน 4,001 - 4,500 บาท ต่อเดือน มีอาจารย์ประจำร้อยละ 36.0 ได้รับค่าล่วงเวลา ร้อยละ 52.7 ได้รับค่าสอนพิเศษ ร้อยละ 1.4 ได้รับค่าเบี้ยประชุมกรรมการ ร้อยละ 30.6 ได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปปฏิบัติงานนอกสถาบัน ร้อยละ 8.6 ได้รับโบนัส หรือรางวัลพิเศษ และร้อยละ 37.7 ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งทางการบริหารในสถาบัน

7. เมื่อคำนึงถึงรายได้ทางด้านอื่น ๆ ของอาจารย์ประจำ พบว่า ร้อยละ 12.6 ของอาจารย์ประจำมีรายได้จากอาชีพอื่น นอกเหนือจาก เงินเดือนที่ได้รับจากสถาบัน

8. ทางด้านตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ประจำ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 93.1 มีตำแหน่งเป็นอาจารย์

สมหวัง สัยตามล (2529) ศึกษาสภาพการเขียนการสอนของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในโอกาสการศึกษา 2528 ในเชิงการเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา โดยพิจารณาด้วย เขต วุฒิศาการศึกษา และประสบการณ์การสอนของอาจารย์ สถานและที่ตั้งของสถาบัน โดยใช้นแบบสอบถาม ถ้ามองถึงสภาพการเขียนการสอนใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และกิจกรรมการเขียนการสอน ด้านสื่ออุปกรณ์การสอน และ

2526 ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย 10 แห่ง จำนวน 535 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2526 ในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยชายไทยที่มีอายุระหว่าง 22 - 25 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์จากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.00 - 2.99) นักศึกษาส่วนใหญ่มีบิดามารดาเป็นผู้ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจ ระดับรายได้สองครอบครัวเดือนละมากกว่า 10,000 บาท บิดามารดาเป็นผู้ปลูกหาระใน เรื่องค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยครอบครัวละ 7 คน ภูมิภูมิลำเนาส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานครและปัจจุบันนักศึกษาติดต่อกับผู้ปกครอง นักศึกษาส่วนใหญ่เคยผ่านการสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐมาแล้ว และผู้ที่ให้เหตุผลที่เลือกศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนว่าเป็นเพราะสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐไม่ได้ มีจำนวนถึงร้อยละ 45.2 ผู้รับสัมภาษณ์แวดล้อมภายในสถาบันการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษา เอกชนอยู่ในระดับปานกลางถึง 5 ด้าน คือ ด้านการเรียน การสอน การบริหารงาน การจัดกิจกรรม และความสัมพันธไมตรีในกลุ่มเพื่อน

2. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคือ การสำเร็จจากแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ การสำเร็จจากแผนการเรียน ปวส. (พาณิชย์กรรม) คะแนนเฉลี่ยสะสมในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การสอบเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ รายได้สองบิดาต่อเดือน สถานแวดล้อมภายในสถาบันด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน การสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนสาธิต อารีพงศ์ของบิดา (ค้าขายหรือธุรกิจ) ระดับการศึกษาของบิดา (ป.7 หรือเทียบเท่า) จำนวนบุคคลในครอบครัว และสถานแวดล้อมภายในสถาบันด้านการจัดกิจกรรม

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การสำเร็จจากแผนการเรียนศิลป์ (ภาษา) การสอบไม่ผ่านวิชาใดวิชาหนึ่งในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การสำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเอกชน เหตุผลที่เลือกเรียนในสถาบันอุดมศึกษา เอกชน เพราะความดีใจการสอบของบิดามารดา เหตุผลที่เลือกเรียนเฉพาะตนเป็นผู้อาชีงของมารดา (หนักงานรัฐวิสาหกิจ) และที่นักศึกษาไทยปัจจุบัน (นักศึกษาคณะนี้เอง)

3. นำดัชนีความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในองค์ประกอบด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า มี 11 ตัวแปรเรียงตามลำดับความ

สำคัญคือ คณะนายนครชัยสงคราม โนนชัยวิทยาคารตอนปลาย การสำนึกใจจากแผนการวิจัย-
 วิทยาศาสตร์ สภาแวดล้อมภายในสถาบันจัดการบริหารศึกษาค้นคว้า ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
 การสำนึกใจจากแผนการวิจัย ปวงษ์. (เบญจชัยกรรม) สภาแวดล้อมภายในสถาบันจัดการ
 บัณฑิตกรรม ภายใต้อุปถัมภ์ของคณะ สภาแวดล้อมภายในสถาบันจัดการงาน การสอน
 เข้ามหาวิทยาลัยของรัฐ การสอนไม่แพ้ มหาวิทยาลัยแห่งวิชาใด โนนชัยวิทยาคารตอนปลาย และจะจัด
 การศึกษารองมือ (อนุปริญญาหรือเทียบเท่า) จัดแปรเหล่าที่สามาร่วมกับยธินายความแปร
 ปกรวมของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 18

โรจนาศุขะพันธ์ (2530) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ในตนเองกับ
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรีชั้น สหศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ในกรุงเทพมหานคร
 โดยการสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคการศึกษาที่ 1 และปีที่ 3
 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 735 คน การวิจัยพบว่า คณะศึกษานิเทศศาสตร์ในตนเองโดยเฉลี่ยสองผู้ตอบ
 แบบสอบถามทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคณะศึกษานิเทศศาสตร์ในตนเองโดยเฉลี่ยเมื่อจำแนกตาม
 คณะลักษณะของวิสัยทัศน์ในตนเองของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีคุณ
 ลักษณะด้านความตั้งใจจริง ใจคอมั่นคง มีความกล้าแสดง ใจจริง มีเหตุผล กล้าคิด กล้าพูด
 กล้าทำ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่เกรงใจโดยปราศจากเหตุผลอยู่ในระดับสูง าวลงลง
 มาเพื่อ คุณลักษณะด้านมีความรู้สึกไวรับข้อเสนอ ไม่กังวลและมีลักษณะความเป็นผู้นำอยู่ในระดับปาน
 กลาง ส่วนคุณลักษณะในด้านความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับต่ำสุด นอกจากนี้ทั้งเรื่องว่าแบ่งสาม
 และแบบหญิงมีวิสัยทัศน์ในตนเองต่างกันอย่างไรมีวิสัยสำคัญกล่าวคือ แบบหญิงมีวิสัยทัศน์ในตนเองสูงกว่า
 แบบชาย สำหรับนักศึกษาระดับปีที่ 1 และปีที่ 3 มีวิสัยทัศน์ในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 เหตุผลความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ทั้งในกลุ่มนักศึกษ
 ชาย นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปีที่ 1 และนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปีที่ 3 มีวิสัยทัศน์ในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางบวก
 อย่างมีนัยสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกกลุ่ม

ปัญหา

ฐิติวัฒน์ สุทธิพงษ์ (2526) ได้ทำการศึกษานิเทศศาสตร์ในฐานะการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษ
 จากกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปริญญาตรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ปีที่ 1 และ 2 รุ่นปีการศึกษา
 2525 - 2526 จำนวนทั้งสิ้น 300 คน พบว่า นิเทศศาสตร์สาขาการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์เป็น

ปัญหาสุขภาพทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญาและอายุ นักศึกษาที่มีผลการเรียนต่างกัน ไม่มีปัญหาทางด้านนี้เลย ปัญหาสังคมในวิทยาลัย นักศึกษาที่มีผลการเรียนดี และปานกลางให้ความสำคัญต่อ ปัญหาการไม่พอใจในระบอบสังคมภายในวิทยาลัยที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีผลการเรียนต่ำให้ความสำคัญต่อการปรับตัวให้เข้ากันวิธีการเรียนการสอนของวิทยาลัยมากที่สุด ปัญหาการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยปรากฏว่า นักศึกษาที่มีผลการเรียนดี มีปัญหาด้านวิธีการเรียนการสอนไม่ เป็นระบอบแบบใดมากที่สุด ถ้าไม่มีปัญหาทางการเรียน นักศึกษาที่มีผลการเรียนปานกลางมีปัญหาด้านไม่ชอบสาขาวิชาที่เรียนในวิทยาลัยมากที่สุด ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนต่ำมีปัญหาด้านการที่ต้องใช้ตำราประกอบผลการเรียนขาดเงินค่าหนังสือมากที่สุด ปัญหาทางทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจทางวิชาการ นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีและต่ำ มีปัญหาด้านการขาดแคลน การเอาใจใส่ในการแสวงหาความรู้ของตนเองมากที่สุด ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง ไม่มีปัญหาด้านนี้เลยตั้งแต่อดีต ปัญหาหลักสูตรการเรียนและการบริหารทางการศึกษา นักศึกษามีผลการเรียนดีและต่ำ มีปัญหาด้านหลักสูตรมีลักษณะเป็นแบบท่องจำมากกว่านั้น ความเข้าใจมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีผลการเรียนปานกลาง ไม่มีปัญหาด้านนี้เลยตั้งแต่อดีต ในส่วนของปัญหาด้านอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีมีปัญหาด้านเวลาได้ทำวิทยานิพนธ์ของอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษามีผลการเรียนปานกลางให้ความสำคัญต่อการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันในการสอนของอาจารย์ผู้สอนมากที่สุด ส่วนนักศึกษามีผลการเรียนต่ำ มีปัญหาเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์มากที่สุด

นิยามณ์ ดวงจำ (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดนิเทศงานในสถานศึกษา เอกชน จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารและอาจารย์สองสถานศึกษาเอกชน เอกชน จำนวน 295 คน พบว่า อาจารย์ในสถานศึกษาเอกชนมีประสบการณ์ต่ำกว่าอาจารย์ในสถานศึกษาของรัฐ ทราบมีการโอนย้ายได้ระหว่างอาจารย์ในสถานศึกษาเอกชนและรัฐ ตำแหน่งทางวิชาการของสถานศึกษาเอกชนอาจมีมาตรฐานเช่นเดียวกับของรัฐ รัฐควรอนุญาตให้สถานศึกษาเอกชน เอกชนสามารถให้วิทยุ ทีวีสี วิทยุ วิทยุ และบุคลากรร่วมกับสถานศึกษาของรัฐ ได้ ผู้บริหารส่วนใหญ่ เห็นว่า ควรมีการให้ทุนสนับสนุนด้านของนักเรียน ในสถานศึกษาจัดตั้งสถานศึกษาเอกชน ทุนอุดหนุนของผู้บริหารและกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อน และอำนาจในการแต่งตั้งควรมี ทั้งรองอธิการบดีอธิการบดีของสถานศึกษา

มุสตี ยาวารกุล (2532) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พบว่า สถาบันอุดมศึกษาของเอกชนส่วนใหญ่เปิดดำเนินการสอนระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะคณะบริหารธุรกิจมากที่สุด การสอนของอาจารย์มุ่งเน้นให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาการทำงานในสถานประกอบการและประกอบวิชาชีพชั้นสูง กลุ่มตัวอย่างที่มีความเห็นว่าเป็นข้อดีของการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ประจำของสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนได้ดำเนินการในระดับปานกลาง และกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจการจัดการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ ในระดับมาก เช่น ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนของอาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ ส่วนข้อที่พึงพอใจ คือการจัดให้นักศึกษา ศึกษาร่วมดูงานนอกสถานที่ ศึกษามีเวลาให้นักศึกษาของอาจารย์พิเศษ ทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา และที่พึงพอใจในบริเวณสถาบัน

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนการวัดผล และประเมินผลและความพึงพอใจในระหว่างกลุ่มอาจารย์ ระหว่างกลุ่มนักศึกษ ปริญญาตรีที่อยู่ในกลุ่มสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ในสถาบันที่มีระยะเวลาในการดำเนินการแตกต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนอาจารย์ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีกับวุฒิปริญญาโท มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิตติคุณและแนว โฉม ในอนาคต

ทมิษฐา วิฑิตยา (2524) ได้ศึกษาถึงแนว โฉมของการศึกษา เอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ โดย ใช้แบบทดสอบปลาย ผลการวิจัยปรากฏว่า แนว โฉมของการศึกษาเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญดังนี้

1. รัฐยังให้ เอกชนร่วมจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ แต่เป็นเพียงส่วนน้อยเพราะ รัฐมีนโยบายที่จะขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไปทั่วประเทศ
2. รัฐจะส่งเสริมโรงเรียนเอกชนในด้านวิชาการและบุคลากรให้มากขึ้น และจะค่อย ๆ ลดเงินอุดหนุนตามความเหมาะสม
3. โรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษาสายสามัญ จะมีส่วนจูงใจแก่นักเรียนที่เก่งกาจและมาตรฐานการศึกษาสูงที่เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการ

4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะได้รับงบประมาณและบุคลากรที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5. ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับงานการศึกษา ต่อไปสถานทางทาง เศรษฐกิจและสังคมของครู โรงเรียนเอกชนจะต้องดีขึ้นจนเทียบเท่าข้าราชการครู

6. ผู้จัดการโรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ด้านบริหารวิชาการเป็นอย่างดี และมีความรู้ด้านบริหารภาพลักษณ์ที่จะใส่ใจเรื่องของการศึกษาได้

7. เจ้าของโรงเรียนควรแสวงหากำไรจากบริการที่ดีและคุณภาพการศึกษาที่สูง เจ้าของโรงเรียนเดิมที่มีผู้ถือหุ้นไม่ถึงขั้นแก้ก่าหนดไว้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนต้องจัดอบรมให้

8. คุณภาพของมัธยมที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนเอกชนยิ่งมีสูงสูกว่าและต่ำกว่าโรงเรียนรัฐบาล

9. จำนวนครู จำนวนนักเรียน จำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและงบประมาณในปี พ.ศ. 2535 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่จำนวนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีแนวโน้มลดลง

ศิริลักษณ์ จำเริญ (2527) ได้ศึกษาเรื่องแนวโน้มการจัดการศึกษาเอกชนสายอาชีวศึกษาในประเทศไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ได้ผลของทิศทางการจัดการศึกษาเอกชนสายอาชีวศึกษาของรัฐบาล ดังนี้

- 1. รัฐจะจัด งบประมาณอุดหนุนที่เหมาะสมกับเหตุการณ์และสภาพการประกอบอาชีพของท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
- 2. รัฐจะมุ่งเพิ่มคุณภาพของผู้สำเร็จอาชีวศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้นมากกว่ามุ่งเพิ่มปริมาณ มีการประเมินผลความรู้ความสามารถของนักเรียน
- 3. สถานเศรษฐกิจและเทคโนโลยีจะทำให้ต้องทำงานตรงกับสาขาวิชาที่เรียนมา

ฉัฐฉวี สัตบุตร์ (2532) ได้ศึกษาทิศทางการส่งเสริมสถานี่อุดมศึกษาเอกชนของทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า

- 1. ด้านบริหาร สถานี่อุดมศึกษาเอกชนต้องการส่งเสริมด้านบริหาร ทั้งการดำเนินการอย่างมีมาตรฐานการวางแผน การส่งเสริมด้านแหล่งวิชาการ ทบวงมหาวิทยาลัยจะต้องมีบทบาทส่งเสริมโดยมีวิธีการคือ แจ้างนโยบาย กฎระเบียบต่าง ๆ ในเรื่องของการจัดการ

ศึกษาได้ชัดเจน เพื่อสถาบันอุดมศึกษา เอกชนได้ทราบแนวปฏิบัติ นอกจากนั้นควรมีการส่งเสริมการจัดตั้งสถาบันอุดมศึกษา เอกชนเพิ่มขึ้น และพัฒนาบุคลากรให้กับสถาบันอุดมศึกษา เอกชนด้วย

2. ด้านวิชาการ ส่งเสริมความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชนในการเรียนการสอน การแต่งตั้งอาจารย์ การเผยแพร่งานวิจัย และการสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่อาจารย์

3. การส่งเสริมของทบวงมหาวิทยาลัย ควรมีการจ้างนโยบาย มีทั้งสิ่งผู้ซื้อสำหรับปฏิบัติการตามขั้นตอนของทบวงมหาวิทยาลัย และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นผู้ประสานงานระหว่างสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีในทุก ๆ ด้าน

4. นโยบายและอุปสรรคของการส่งเสริม เกิดจากทบวงมหาวิทยาลัย ที่เอกรูปกำหนดกฎเกณฑ์เมื่อมาตรฐานวิชาการ ซึ่งควรมีการยืดหยุ่นบ้างตามสภาพข้อเท็จจริง เพื่อให้สถาบันสามารถพัฒนาได้มากขึ้น สำหรับปัญหาที่เกิดจากสถาบันอุดมศึกษา เอกชนเอง เกิดจากทัศนคติของเจ้าของหรือผู้ลงทุน ที่ไม่คำนึงถึงคุณภาพการศึกษา แนวทางแก้ไขควรให้ความรู้ความเข้าใจเป็นข้อเสนอแนะแก่ผู้ลงทุนถึงการจัดการศึกษาในระดับให้ได้ดี

จากการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า สถาบันอุดมศึกษา เอกชนเกิดขึ้นจากการขาดแคลนที่เรียนในระดับอุดมศึกษา ทำให้ เอกชน วิชาวิจัยร่วมจัดการศึกษาในระดับดังกล่าว ทำให้เกิดพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 ขึ้น ต่อมาก็ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษา เอกชน พ.ศ. 2522 เพื่อให้การจัดการศึกษาได้ตอบสนองต่อการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้มากขึ้น

จุดมุ่งหมายของสถาบันอุดมศึกษา เอกชนนั้น จะเห็นเป็นสาระสำคัญของ ข้อเสนอของความต้องการของชุมชนโดยเจเนาะตลาดแรงงาน บทบาทเข้ากัตามภารกิจ 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา คือ สอน วิจัย บริการทางวิชาการแก่ชุมชน และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมนั้น ปัจจุบันเห็นบทบาททางด้านการสอนมากที่สุด ส่วนบทบาทด้านบริการวิจัย การบริการทางวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมก็มีบ้างพอสมควร แต่คาดหวังว่าจะทำ การกิจครบทั้ง 4 ด้านในอนาคตอย่างสมบูรณ์มากขึ้น และสถาบันอุดมศึกษา เอกชนจะต้องปรับปรุงการดำเนินงานให้ได้มาตรฐาน เพราะมีการแข่งขันกันมากขึ้น

ในเรื่อง โครงสร้างการบริหารของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน ไม่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ แต่อาจารย์กับผู้บริหารมีความเห็นต่ออ ัตนความสำคัญของการบริหารงานต่างกัน ผู้บริหารและคณาจารย์ยังไม่ ้เข้าใจนโยบายการปฏิบัติงาน การพิจารณาทางหลักสูตร การรับรองมาตรฐานการศึกษาและการวัดผลการศึกษา ทำที่ควร

เรื่องของอาจารย์ อาจารย์ประจำมีขวัญและความตั้งใจในการปฏิบัติงานปานกลาง มีความพึงพอใจในเรื่องเพื่อนร่วมงานและปริมาณงานที่รับผิดชอบ แต่ไม่พอใจในความก้าวหน้าและความมั่นคงมีน้อย อาจารย์ประจำจะพึงพอใจในสวัสดิการของสถานศึกษา เป็นวิทยากรกว่าอย่างอื่น จึงสถานศึกษาก็จะให้สวัสดิการที่ไม่ได้จ่ายเป็นตัวเงินมากกว่า ในเรื่อง待遇 อาจารย์ อาจารย์ประจำส่วนใหญ่ที่วุฒิปริญญาตรี และทำงานมานานแล้ว 4 ปี โดยที่ ทบข. มีการดำเนินการสอนเป็นหลัก อาจารย์ในกรุงเทพมหานครและในต่างจังหวัดจะมีที่สนใจต่อการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน

เรื่องนักศึกษา นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มาจากครอบครัวที่มีรายได้ แต่เข้าศึกษาเพราะเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐไม่ได้ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ การอ่านวิจัยจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักวิทยาศาสตร์ ผลการเรียน รายได้ของบิดา การปรับตัว นักศึกษาจะมีวิสัยในตนเองปานกลาง

แนวโน้มในอนาคตนี้ รัฐจะให้ความสนับสนุน เอกชนในการจัดการศึกษามากขึ้น โดยมุ่งที่คุณภาพ และการจัดให้ตรงกับความต้องการประเทศ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงแนวโน้มในอนาคตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชน เพื่อให้มีการวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกัน